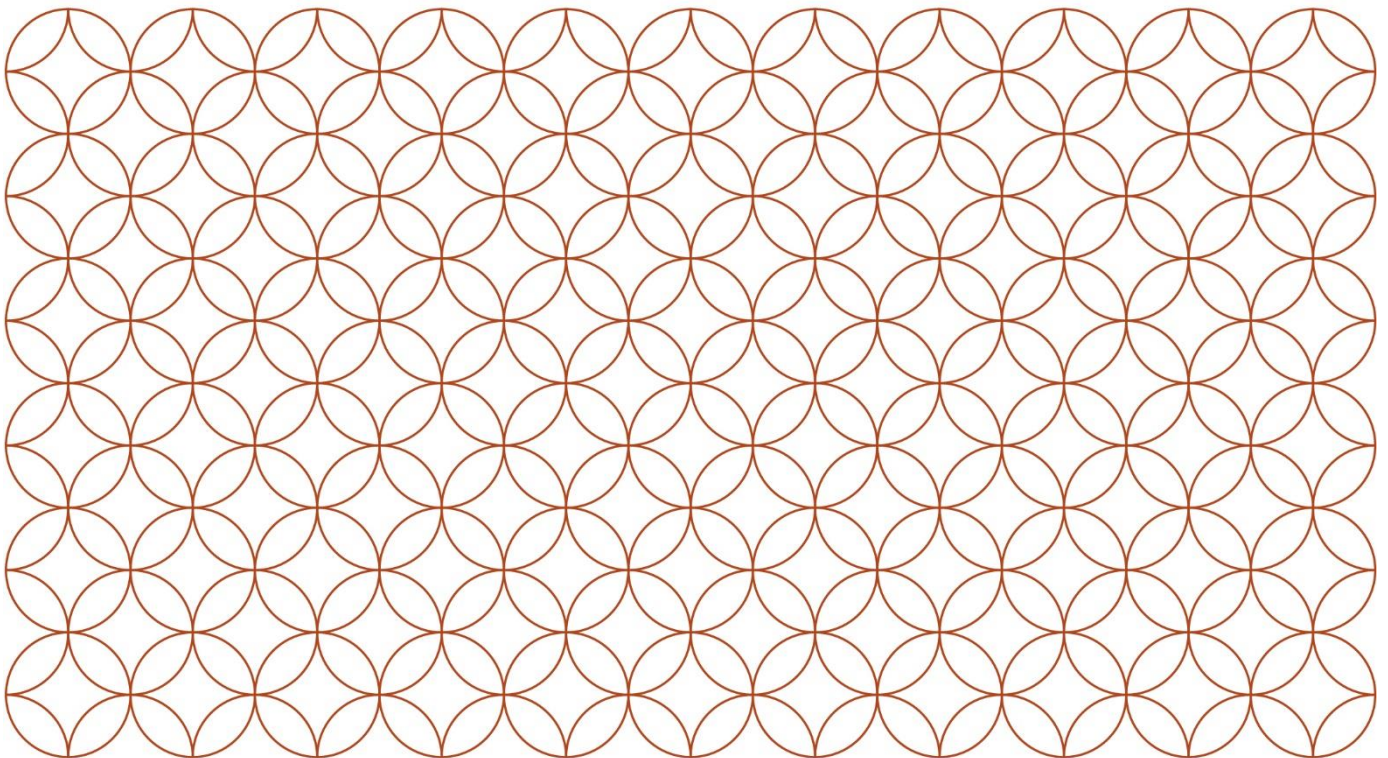

REDOVISNING AV
REGERINGSUPPDRAG

Utvärdering av Tekniksprånget

Skolverket

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2022-02-23

Diarienummer: 2016:1015

Skolverket, Stockholm 2022

Innehåll

1. Sammanfattande slutsatser	5
Tekniksprånget gör att fler söker teknik och naturvetenskap på högskolan ..	5
Populär och uppskattad insats.....	6
Främst ungdomar som redan är inriktade mot teknik och naturvetenskap hjälpas av insatsen	6
Kvinnor gynnas av Tekniksprånget	6
Att rikta insatsen mot svagt representerade grupper skulle öka effektiviteten.....	7
Tekniksprånget kan utvecklas i mindre urbaniserade områden.....	8
2. Inledning.....	8
Om Tekniksprånget	9
Tidigare kunskap om Tekniksprånget.....	10
Om uppdraget	11
Syfte och frågor.....	11
3. Metod och utförande	12
Val av metod och motiveringar.....	12
Mer om de två delstudierna	13
Om registerstudien	15
Population och datamaterial	15
Logistiska regressionsanalyser.....	16
Centrala begrepp och definitioner.....	16
Om intervjustudien	18
4. Resultat från registerstudien	19
4.1 Sökande och deltagare i Tekniksprånget	19
Högt söktryck till Tekniksprånget	19
Nästan alla som antagits deltar inom ett år efter gymnasiet.....	22
4.2 Jämförelser utifrån bakgrundsfaktorer	24
Flest har läst naturvetenskapsprogrammet.....	24
Deltagare oftast från storstad och storstadsnära kommuner.....	25
Deltagare har bättre studieresultat från gymnasieskolan.....	26
Kvinnor blir i högre utsträckning antagna till Tekniksprånget.....	27
Ungdomar med svensk bakgrund antas i högre utsträckning.....	28
Ungdomar med mer gynnsam social bakgrund antas i högre utsträckning.....	29
4.3 Sannolikheten att ha sökt och deltagit i Tekniksprånget	32
4.4 Övergång till högskolan	36

Sex av tio deltagare studerar vidare mot teknik eller naturvetenskap	36
Deltagare studerar oftare vidare mot teknik och naturvetenskap	38
Vilka läser vidare mot teknik och naturvetenskap?	40
4.5 Sannolikheten för övergång till högskolestudier mot teknik eller naturvetenskap	43
4.6 Registerstudien: sammanfattning	45
5. Resultat från Intervjustudien	47
5.1 Om deltagarna i Tekniksprånget.....	47
5.2 Hur intresset för teknik och naturvetenskap väcktes.....	48
5.3 Vad som gör teknik och naturvetenskap intressant	49
5.4 Viktigt med bred gymnasieutbildning	49
5.5 Hur ungdomarna fick veta om Tekniksprånget	50
5.6 Ungdomarnas skäl att delta i Tekniksprånget.....	51
5.7 Insatsens betydelse för intresset för teknik och naturvetenskap	53
Tydligare bild av branschen och ingenjörsyrket.....	53
Stärkt självförtroende i arbetslivet och branschen	54
Stärkt utbildningsval och karriärval	55
5.8 Tankar om utbildning, arbetsmarknad och framtiden	57
5.9 Intervjustudien: sammanfattning.....	58
6. Bilagor	60
6.1 Bilaga 1: Operationaliseringar i registerstudien	60
6.2 Bilaga 2: ESeG, socioekonomisk tillhörighet	62
Bilaga 3: Tabeller och diagram.....	64
6.3 Bilaga 4: Intervjuguide.....	71
Inledande frågor.....	71
Deltagandet i Tekniksprånget	71
Ungdomarnas intressen vad gäller utbildning och karriär.....	71
Avslutande frågor/uppfattningar om Tekniksprånget	72

1. Sammanfattande slutsatser

Skolverket har på regeringens uppdrag utvärderat Tekniksprånget. Det är en satsning där ungdomar från gymnasieskolans teknikprogram och naturvetenskapsprogram har möjlighet att praktisera på en arbetsplats inom teknikområdet. Insatsen ska stimulera unga kvinnor och män att välja en högskoleutbildning och framtida karriär inom teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap. Syftet är i förlängningen att stärka kompetensförsörjningen inom nämnda områden.

Sammanfattningsvis har Tekniksprånget varit gynnsamt för de ungdomar som deltar i insatsen. De går i högre grad över till teknik och naturvetenskap på högskolan, och har positiva erfarenheter av deltagandet i Tekniksprånget. Samtidigt går det att ifrågasätta om insatsen är effektiv i att få fler ungdomar till branschen, då studien visar att deltagarna är inriktade mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap redan före insatsen. Studien visar dock att särskilt kvinnor gynnas av insatsen. I det avseendet lyckas Tekniksprånget väl med att stärka en svagt representerad grupp. Samtidigt tar andra grupper av ungdomar i lägre utsträckning del av insatsen. Skolverket bedömer att Tekniksprånget tydligare bör inriktas mot ytterligare grupper som är svagt representerade på högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap.

Tekniksprånget gör att fler söker teknik och naturvetenskap på högskolan

Registerstudien visar att deltagare i insatsen går över till högskoleutbildningar som är inriktade mot teknik och naturvetenskap i högre grad än båda jämförelsegrupperna.

Det är mindre skillnad mellan deltagare och ungdomar som sökt till insatsen men inte antogs, än vad det är mellan deltagare och ungdomar som varken sökt eller deltagit i insatsen. Ungdomar som sökt till Tekniksprånget men inte deltagit i insatsen ligger närmare deltagare både vad gäller övergång till högskolan oavsett utbildningsinriktning, och vad gäller inriktningar mot teknik och naturvetenskap. Detta medan ungdomar som ingår i målgruppen men varken sökt eller deltagit skiljer sig mest från deltagare; med lägre övergång till högskolan oavsett utbildningsinriktning och lägre övergång till inriktningar mot teknik och naturvetenskap.

En slutsats är således att insatsen stimulerar deltagare att gå vidare till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. Denna slutsats är dragen av registerstudien tillsammans med intervjustudien som visat att erfarenheten av att delta i Tekniksprånget stärkt de intervjuades intresse och motivation för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap.

Populär och uppskattad insats

Utvärderingen har också visat att satsningen är populär. Tekniksprånget har ett högt söktryck. En av fyra sökande blir antagna och deltar i insatsen.

Intervjustudien tyder också på att deltagare har uppskattat satsningen.

De intervjuade beskriver att insatsen varit betydelsefull på flera sätt för att stärka intresset för utbildning och karriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap. Många har beskrivit att de upplever branschen och ingenjörsvetenskapen som otydligt och diffust. Praktiken beskrivs här ge dem en bättre uppfattning om vad som intresserar dem inom branschen och har avdramatiserat valet av högskoleutbildning. Praktiken har också breddat bilden av vem som kan vara ingenjör, och stärkt deras känsla av att se sig själva arbeta inom branschen i framtiden. Dessutom beskriver de intervjuade att praktiken stärkt självförtroendet i arbetslivet och teknikbranschen, genom tillit, självständiga arbetsuppgifter, ansvar och bra stöd på arbetsplatsen.

Främst ungdomar som redan är inriktade mot teknik och naturvetenskap hjälps av insatsen

Utvärderingen visar samtidigt att de som deltar i Tekniksprånget framför allt är sådana ungdomar som ändå kan förväntas söka högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap.

Registerstudien har visat att det är större sannolikhet att ungdomar deltar i Tekniksprånget om de har goda studieresultat från gymnasieskolan och föräldrar med gynnsam social bakgrund. Intervjustudien stärker också bilden av att deltagare i Tekniksprånget redan före praktiken är inriktade på högskolestudier mot teknik och naturvetenskap. De intervjuade uttrycker förvisso en osäkerhet om vilken högskoleutbildning de vill söka, men det verkar snarare handla om en osäkerhet inför sin orientering inom branschen än en osäkerhet mot branschen i sig. Genom praktikperioden blir de slutligen övertygade om att söka vidare till utbildningar mot teknik och naturvetenskap på högskolan.

Det går således att ifrågasätta om satsningen verkligen ökar rekryteringen till högskolans utbildningar mot teknik och naturvetenskap mer än marginellt. Möjligen kan ungdomar som annars skulle ha sökt en annan högskoleutbildning ha övertygats om att i stället söka en teknisk eller naturvetenskaplig utbildning.

Kvinnor gynnas av Tekniksprånget

Registerstudien visar att särskilt kvinnor gynnas av Tekniksprånget. Kvinnors benägenhet att gå vidare mot tekniska och naturvetenskapliga högskoleutbildningar är högre om de deltagit än om de inte deltagit i insatsen. Generellt går män i högre grad över till dessa utbildningar, vilket gäller också för deltagare i Tekniksprånget. Men en fördjupad analys visar att skillnaden mellan

män och kvinnor är mindre bland deltagare. Dessutom blir kvinnor i högre utsträckning antagna till Teknicsprånget om de söker till insatsen. De utgör ungefär hälften av deltagarna, trots att det är färre kvinnor som sökt till insatsen (vilket avspeglar könsfördelningen i målgruppen).

Tekniksprånget har inte ett utpekad uppdrag att vända sig mot svagt representerade grupper utifrån uppdragsbeskrivningen.¹ Men frågan om insatsen når svagt representerade grupper har relevans eftersom det är en väg att få fler ungdomar att välja en utbildning och karriär mot teknikområdet. Ett av de mål som IVA formulerat är att ”bidra till ökad andel kvinnor på de högre tekniska utbildningarna”.² En slutsats är därmed att insatsen på ett gynnsamt sätt stärker kvinnor, vilket också är i enlighet med IVA:s formulerade mål.

Att rikta insatsen mot svagt representerade grupper skulle öka effektiviteten

Samtidigt som kvinnor stärks av Teknicsprånget, har studien visat att andra grupper av ungdomar är svagt representerade bland deltagare.

Deltagare utmärker sig vad gäller migrationsbakgrund och social bakgrund. Deltagare har oftare svensk bakgrund, föräldrar med hög utbildningsnivå och hög socioekonomisk tillhörighet, samt föräldrar som är högskoleutbildade mot teknik och naturvetenskap. Skälet till att det ser ut så kan förklaras i två led; dels kan dessa grupper i högre grad söka sig till Teknicsprånget, dels kan dessa grupper i högre grad bli antagna till Teknicsprånget. Registerstudien visar att flera faktorer bidrar i båda leden. Vad gäller att söka till Teknicsprånget har de med svensk bakgrund, föräldrar med hög utbildningsnivå och hög socioekonomisk tillhörighet högre benägenhet att söka till insatsen. Vad gäller att antas till Teknicsprånget har de med svensk bakgrund högre sannolikhet att bli antagna.

För att satsningen verkligen ska öka andelen ungdomar som söker en teknisk eller naturvetenskaplig högskoleutbildning bedömer Skolverket att Teknicsprånget tydligare bör inriktas mot ytterligare grupper som är svagt representerade på sådana utbildningar. Det handlar då framför allt om att få sådana ungdomar att söka till praktiken i högre utsträckning.

I dagsläget är endast kvinnor särskilt angivna i samband med IVA:s tre formulerade huvudsakliga mål för Teknicsprånget. Samtidigt beskriver IVA att de under 2021 haft som mål också att nå fler med utländsk bakgrund och från studieovana hem.³ En slutsats av denna studie är att dessa grupper bör prioriteras, vilket alltså stärker IVA:s avsikter.

¹ Regeringsbeslut 2012-10-18 (1:3). *Uppdrag att genomföra Teknicsprånget*. (Dnr U2012/5580/GV).

² Detta enligt underlag från IVA till Skolverket inför delredovisning för 2021.

³ Detta enligt underlag från IVA till Skolverket inför delredovisning för 2021.

Tekniksprånget kan utvecklas i mindre urbaniserade områden

Ett led i arbetet med Tekniksprånget är också att öka ansträngningarna att engagera företag att i större utsträckning erbjuda praktikplatser utanför storstäderna.

Registerstudien har visat att ungdomar inte tar del av insatsen på ett representativt sätt utifrån urbaniseringsgrad. Insatsen når främst ungdomar i storstad och storstadsnära kommuner på bekostnad av ungdomar i mindre städer, tätort och landsbygd. Ungdomar i mer urbaniserade områden söker i högre grad till insatsen. Det beror i sin tur troligen på större utbud av praktikplatser i närheten av bostadsorten. Även om det i teorin är möjligt att söka till insatsens praktikplatser i hela landet, är geografisk närhet till praktikplatsen en viktig förutsättning i valet av praktikplats enligt de ungdomar som intervjuats.

En slutsats är därmed att Tekniksprånget skulle kunna utvecklas ytterligare genom att knyta till sig fler arbetsgivare och praktikplatser i mindre städer, tätort och landsbygd.

2. Inledning

I denna rapport redovisas en utvärdering av Tekniksprånget. Den består av en registerstudie och en intervjustudie. Tillsammans ger studierna underlag för att beskriva vilka ungdomar som deltar i Tekniksprånget, deras övergång till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap, samt hur de resonerar kring praktikens betydelse för utbildning och karriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap.

Tekniksprånget är ett regeringsuppdrag som syftar till att stimulera unga kvinnor och män att välja en högskoleutbildning och framtida karriär inom teknikområdet.⁴ Satsningen går ut på att förmedla praktikplatser inom tekniksektorn för ungdomar. Målgruppen är ungdomar som avslutat gymnasieskolans teknikprogram och naturvetenskapsprogram. Skolverket fick regeringsuppdraget om Tekniksprånget 2012. I uppdraget stod att Skolverket skulle ingå ett avtal med Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som går ut på att IVA ska administrera och genomföra Tekniksprånget.

Skolverkets roll är bland annat att betala ut statsbidrag till IVA för genomförandet av Tekniksprånget. Mellan åren 2012 till och med 2021 har IVA sammanlagt fått 136 miljoner kronor för att genomföra Tekniksprånget. Det motsvarar i genomsnitt 14,4 miljoner per år. Statens finansiering har varierat mellan 11 och

⁴ Regeringsbeslut 2012-10-18 (1:3). *Uppdrag att genomföra Tekniksprånget*. (Dnr U2012/5580/GV).

28 miljoner per år för de hela kalenderåren 2013-2021. Skolverket har också ansvar för att göra löpande uppföljningar av insatsen som återspeglats till Regeringskansliet, inledningsvis två gånger per år och sedan 2017 ska återspeglning ske endast en gång per år.⁵

I uppdraget stod också att Skolverket ska följa upp resultatet av satsningen i en slutredovisning som ska visa om syftet med satsningen uppnåtts. Ursprungligen var Teknisksprånget planerat för perioden 2012-2015. Därefter har insatsen löpande förlängts. Därmed har också rapporteringen av slutuppföljningen löpande skjutits upp.⁶

Denna utvärdering har utförts i syfte att presenteras som en slutredovisning den 1 mars 2022. Detta med anledning av att Teknisksprånget var planerat att fortgå till och med 2021.⁷ Under arbetet med utvärderingen har Teknisksprånget förlängts till och med 2024 och en slutredovisning ska nu lämnas senast den 1 mars 2025.⁸ Skolverket väljer ändå att lämna denna mer utförliga redovisning nu för att resultaten ska kunna vara till nytta i det fortsatta arbetet med Teknisksprånget.

I rapporten belyser vi Teknisksprånget under åren 2012-2021 med fokus på om syftet med insatsen uppnåtts under denna period.⁹

Om Teknisksprånget

Bakgrunden till Teknisksprånget var att den dåvarande regeringen såg ett behov av att stärka intresset hos unga att välja en framtid inom teknik och naturvetenskap. Dessa områden var enligt regeringen av central betydelse för svensk ekonomi och arbetsmarknad vilket också betonades i ett förslag på en nationell kompetensstrategi från Teknikdelegationen 2010.¹⁰ Kompetensstrategins fokus skulle vara att öka intresset för, och kunskapsnivån inom, teknik och naturvetenskap. Mot bakgrund av betänkandet kom flera regeringsuppdrag till Skolverket under 2012 där olika satsningar syftade till att stärka ungas intresse för teknik och naturvetenskap. Teknisksprånget är en av dessa satsningar. Regeringens motivering till Teknisksprånget var att praktikplatser inom tekniksektorn ”bidrar till att ungdomar får arbetslivserfarenhet och insyn i ingenjörsyrket, vilket kan stimulera fler unga att välja en högskoleutbildning inom teknikområdet”. Den dåvarande regeringen såg Teknisksprånget som ett sätt att stärka länken mellan skolan och högskolan och att få fler unga kvinnor och unga män att intresseras sig för en högskoleutbildning och karriär inom teknikområdet.¹¹

⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Statens skolverk

⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Statens skolverk; Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Statens skolverk; Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens skolverk; Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk

⁷ I ett skede då Teknisksprånget var förlängt till och med 2021 (Prop. 2019/20:1, utgiftsområde 16) och Skolverkets uppdrag var att redovisa uppdraget med slutredovisning den 1 mars 2022 (Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens skolverk).

⁸ Finansdepartementet. Prop. 2021/22:1. Budgetproposition för 2022, utgiftsområde 16; Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk

⁹ Registerstudien belyser sökande och deltagare i Teknisksprånget 2012–2020, och intervjustudien har intervjuat deltagare i Teknisksprånget våren 2021.

¹⁰ SOU:2010:28. *Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT*

¹¹ Regeringsbeslut 2012-10-18 (1:3). Uppdrag att genomföra Teknisksprånget. (Dnr U2012/5580/GV).

För att kunna söka Teknicsprånget ska ungdomarna ha grundläggande behörighet samt behörighet för att söka en teknisk utbildning. Sökande från andra program än teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet har antagits undantagsvis, exempelvis om de läst utomlands och har en annan examen men läst samma utbildningsinnehåll. Det finns också en övre åldersgräns för att få söka till Teknicsprånget. De som söker får vara högst 20 när de gör sin ansökan, men de kan ha fyllt 21 innan eller under praktikperioden. Ungdomar som uppfyller kraven kan göra en ansökan för att få praktisera hos någon arbetsgivare som erbjuder praktikplatser inom Teknicsprånget. Efter registrering i Teknicsprångets ansökningsportal gör de specifika ansökningar till respektive arbetsgivare de är intresserade av. De kan ansöka om praktikplats hos upp till 15 arbetsgivare per termin, och även favoritmarkera de tre arbetsgivare de är mest intresserade av. Arbetsgivarna återfinns runt om i hela Sverige, men utbudet är som störst i storstad och städer. Ansökan görs på en hemsida för Teknicsprånget som IVA utformat. Arbetsgivarna intervjuar därefter ungdomarna och bestämmer vilka ungdomar de vill ge möjligheten att praktisera hos dem. De som sökt men inte blivit antagna kan söka till Teknicsprånget igen, men en och samma person får bara praktisera via Teknicsprånget en gång. Längden på praktiken är fyra månader, och arbetsgivaren betalar en praktiklön till de ungdomar som praktiserar hos dem via Teknicsprånget.¹²

Tanken är att praktiken ska ge ungdomar möjlighet att få en inblick i hur det är att jobba inom teknikbranschen innan de fattar sina utbildningsval. På Teknicsprångets hemsida beskrivs praktiken som en möjlighet att få ”chansen att utforska om en framtid som ingenjör passar dig”.¹³

Den första praktikomgången genomfördes hösten 2012, och sedan dess har en praktikomgång genomförts på våren och en på hösten varje år.

Tidigare kunskap om Teknicsprånget

Detta avsnitt beskriver kortfattat vad vi vet om Teknicsprånget i avseende om syftet med satsningen uppnåtts under de år som hittills förflutit.

Vi vet från Skolverkets delredovisningar att deltagare i Teknicsprånget i högre grad går över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap än andra ungdomar från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet.¹⁴ I respektive delredovisning finns jämförelser mellan antagna, ej antagna och övriga avgångselever.¹⁵ Dessa jämförelser har fokuserat på övergång till högskolan efterföljande hösttermin för de två praktikomgångar som genomförts respektive kalenderår. Exempelvis visade delredovisningen för 2020 att 53 procent av de antagna (dvs deltagarna) hösten 2018 gått över till högskolestudier med inriktning mot teknik och tillverkning hösten 2019, medan motsvarande andel bland ej

¹² Information om behörighetskrav och antagning beskrivs utifrån från mejlkontakt med IVA samt Teknicsprångets hemsida; Teknicsprånget.se (2022). *Frågor och svar*. <https://www.teknicspranget.se/praktik/fragor-och-svar/> Hämtad 2022-01-27

¹³ Teknicsprånget.se (2021). *Webbplatsens startsida*. <https://www.teknicspranget.se>. Hämtad 2021-11-24

¹⁴ Se exempelvis: Skolverket. Dnr 2020:257. *Delredovisning av regeringsuppdrag om Teknicsprånget för år 2020*

¹⁵ Detta motsvarar antagna deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen i denna studie.

antagna (dvs övriga sökande) var 39 procent och 27 procent bland övriga avgångselever (dvs övriga i målgruppen). Samma jämförelse visade att 5 procent av antagna gått över till högskolestudier mot naturvetenskap, matematik och data, och att motsvarande andel var 4 procent bland ej antagna samt 5 procent bland övriga avgångselever.

IVA har genomfört en egeninitierad studie som publicerades 2021, där de presenterar data både från egna enkäter och registeruppgifter från SCB.¹⁶ I undersökningen redovisas uppgifter om attityder till högre teknisk utbildning, studieval efter praktiken, om studenterna är kvar i studier i år 2 samt jämförelser av examensfrekvenser mellan praktikanter i Tekniksprånget och samtliga ingenjörstudenter. Vi redogör här för deras resultat för övergång till högskola, som också behandlas i denna studie. Av de som praktiserade mellan hösten 2012 och hösten 2018 har 90 procent gått vidare till studier inom fyra terminer. Av de som gått vidare till studier, hade 87 procent valt att studera teknik, naturvetenskap, matematik, farmaci eller medicin. Det innebär att 78 procent av praktikanterna gått vidare mot nämnda inriktningar inom fyra terminer.¹⁷

Om uppdraget

Skolverkets uppdrag att följa upp satsningen återfinns i regeringsuppdraget om att genomföra Tekniksprånget (när uppdraget formulerades var insatsen planerad att fortgå till och med 2015):

*Skolverket ska dessutom följa upp resultatet av satsningen på Tekniksprånget. Uppföljningen ska bl.a. visa om syftet med satsningen uppnåtts, dvs. i vilken mån deltagarna i Tekniksprånget övergått till en högskoleutbildning inom teknikområdet. En delredovisning av uppföljningen ska lämnas senast den 1 juni 2016 och en slutredovisning ska lämnas den 1 april 2018.*¹⁸

Syfte och frågor

Syftet med denna utvärdering är att undersöka om Tekniksprångets deltagare i högre grad går vidare till studier på högskoleutbildningar med inriktning mot teknik eller naturvetenskap, och insatsens betydelse för deltagarnas intresse att söka dessa utbildningar. Dessutom ska satsningens relevans belysas ur ett jämställdhetsperspektiv, socioekonomiskt perspektiv samt eventuellt tillkommande grupper som är svagt representerade på högskoleutbildningar inom teknikområdet.

¹⁶ Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, 2021). Tekniksprånget – Attityder, studieval, genomströmning och examina. Nedladdad från <https://teknikspranget.se/files/2021/03/202103-IVA-Teknikspra%CC%8Anget-Faktablad.pdf>. Hämtad den 22-01-14.

¹⁷ De siffror som presenteras i denna studie är överlag snarlika men skiljer sig något åt. Detta beror dels på att vi i denna studie undersöker övergång till högskola för andra tidsperioder än IVA:s undersökning, dels på skillnader i vilka utbildningsinriktningar som ingår i övergång till högskola mellan studierna (IVA:s undersökning inkluderar också hela eller delar inom utbildningsinriktning farmaci och medicin, SUN-kod 7).

¹⁸ Regeringsbeslut 2012-10-18 (I:3). Uppdrag att genomföra Tekniksprånget. (Dnr. U2012/5580/GV).

Syftet med denna redovisning har därmed formulerats bredare än ”i vilken mån deltagarna i Tekniksprånget övergått till en högskoleutbildning inom teknikområdet” i sin avsikt att belysa om syftet med satsningen uppnåtts.

Tekniksprånget ska stimulera fler unga kvinnor och män att välja en högskoleutbildning och framtida karriär inom teknikbranschen. Det handlar om att stärka kompetensförsörjningen i teknikbranschen. Vägen till det målet är att praktiken engagerar ungdomar som har ett potentiellt intresse för teknik och naturvetenskap, men samtidigt är tveksamma till om de ska välja en högskoleutbildning och yrkeskarriär mot dessa områden.

Vi känner till sen tidigare att deltagare i högre grad går över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap än övriga ungdomar i målgruppen för insatsen.¹⁹ Det kan bero på att insatsen fungerar väl enligt hur den är tänkt att fungera. Det kan också bero på att ungdomar som söker till insatsen redan är motiverade och intresserade av att välja en högskoleutbildning och yrkeskarriär mot dessa områden i högre grad än andra ungdomar från målgruppen.

Mot den bakgrunden har utvärderingen utvecklats och preciserats till att belysa insatsens relevans ur ett jämställdhetsperspektiv, socioekonomiskt perspektiv samt eventuellt tillkommande grupper som är svagt representerade på högskoleutbildningar inom teknikområdet. Utvärderingen belyser också Tekniksprångets betydelse för intresset att söka sig till en högskoleutbildning eller yrkeskarriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap för ungdomar som deltagit i Tekniksprånget. Följande frågor har formulerats för att uppfylla syftet:

1. Har ungdomar som deltagit i Tekniksprånget i högre omfattning gått över till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och naturvetenskap än andra ungdomar som avslutat teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet?
2. Vad har Tekniksprånget för relevans för svagt representerade grupper?
3. Hur beskriver ungdomarna praktikens betydelse för deras intresse för högskolestudier och framtida yrkeskarriär med anknytning till teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap?

3. Metod och utförande

Val av metod och motiveringar

Denna utvärdering består av en registerstudie samt en intervjustudie. Resultaten från registerstudien bidrar med att beskriva och analysera deltagarnas sammansättning utifrån olika bakgrundsfaktorer, och deras övergång till

¹⁹ Se exempelvis: Skolverket. Dnr 2020:257. *Delredovisning av regeringsuppdrag om Tekniksprånget för år 2020*

högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. Resultaten från intervjustudien bidrar med att belysa praktikens betydelse för hur deltagare resonerar om utbildnings- och karriärval med fokus på intresset för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket.

För studien har teknikbranschen tolkats brett; studien belyser utbildning och karriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket. Detta eftersom teknik och naturvetenskap är ämnesområden som angränsar till varandra och dessutom båda nämns i samband med bakgrundsbeskrivningen i regeringsuppdraget. Dessutom angränsar en del högskoleutbildningar i praktiken till både teknik och naturvetenskap, även om de i klassats som tillhörande en av dessa inriktningar. Vidare profileras Tekniksprånget som ett sätt att få en inblick i ingenjörsvyrket på Tekniksprångets hemsida. I registerstudien undersöks övergång till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. I intervjustudien har ungdomar tillfrågats om deras intresse för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket.

Sammantaget bidrar de två delstudierna med underlag för att dra slutsatser kring frågan om insatsen motiverat ungdomarna till fortsatta studier inom teknikområdet. Det är svårt att dra kausala slutsatser om insatsens motivationshöjande effekt av registerstudien, då vi inte har uppgifter om intresse och motivation i tillgängliga register. Intervjuundersökningen belyser intresse och motivation, och utgör ett viktigt underlag för att beskriva hur de deltagare som intervjuats resonerar kring detta. Intervjuerna baseras dock på ett mindre underlag och kan inte generaliseras till samtliga deltagare i Tekniksprånget.

Vi undersöker inte i vilken mån ungdomarna fullföljt sin högskoleutbildning, deras prestationer under studierna eller deras fortsatta yrkeskarriär. Vidare undersöker vi svagt representerade grupper endast utifrån bakgrundsuppgifter som finns tillgängliga i register hos Statistiska centralbyrån (SCB).

Mer om de två delstudierna

Nedan beskrivs hur de två delstudierna svarar på frågorna som studien undersöker, för respektive fråga.

1. Har ungdomar som deltagit i Tekniksprånget i högre omfattning gått över till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och naturvetenskap än andra ungdomar som avslutat ett tekniskt eller naturvetenskapligt program?

Registerstudien ger underlag för att uttala sig om deltagare i Tekniksprånget i högre grad går vidare till högskoleutbildningar inriktade mot teknik och naturvetenskap.

Styrkan med registerstudien är att den kan visa på eventuella skillnader mellan undersökningens tre studerade grupper av ungdomar. Deltagare i Tekniksprånget är i fokus för studien, och beskrivs och jämförs genomgående med två andra grupper av ungdomar; ungdomar som sökt till Tekniksprånget men inte

antagits/deltagit (övriga sökande) och ungdomar som avslutat teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet men som varken sökt till eller deltagit i insatsen (övriga i målgruppen).

Övergång till högskola beskrivs och analyseras genom att jämföra deltagare i Teknicsprånget med de två nyss nämnda jämförelsegrupperna. Dessa jämförelser visar om någon av de tre grupperna av ungdomar i högre utsträckning går över till högskoleutbildningar inriktade mot teknik och naturvetenskap.

2. Vad har Teknicsprånget för relevans för svagt representerade grupper?

Registerstudien ger också underlag för att undersöka om svagt representerade grupper stärks av Teknicsprånget. Svagt representerade grupper har undersökts explorativt, med fokus på om det finns delgrupper i målgruppen för insatsen som i högre eller lägre grad tar del av, eller gynnas av, Teknicsprånget.

Jämförelser görs mellan deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Här fokuserar jämförelserna på likheter och skillnader utifrån bakgrundsfaktorer. Vi undersöker vad som utmärker de som sökt till Teknicsprånget, vad som utmärker de som blir antagna och deltar i Teknicsprånget, och vad som utmärker de som söker vidare till högskolestudier med inriktning mot teknik och naturvetenskap.

Svagt representerade grupper undersöks utifrån bakgrundsfaktorer tillgängliga i register hos SCB. De undersökta bakgrundsfaktorerna är: kön, migrationsbakgrund, social bakgrund, tidigare gymnasieprogram, studieresultat från gymnasieskolan och urbaniseringsgrad.

3. Hur beskriver ungdomarna praktikens betydelse för deras intresse för högskolestudier och framtida yrkeskarriär med anknytning till teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap?

Intervjustudien ger underlag för att beskriva hur ungdomarna resonerar om utbildning och yrkeskarriär och praktikens betydelse för dessa val.

Styrkan med intervjustudien är att den ger kunskap om praktikens betydelse för deltagarnas intresse att studera vidare på högskolans utbildningar mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap. Intervjuer har genomförts med ungdomar som nyligen deltagit i Teknicsprångets praktik. De har fått frågor om hur de resonerar angående utbildnings- och karriärval. Intervjustudien ger därmed en bättre förståelse kring praktikens betydelse för ungdomarnas intresse och motivation att välja en högskoleutbildning och yrkeskarriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap.

Intervjustudien ger därmed ett viktigt underlag för att belysa Teknicsprångets motivationshöjande aspekt, även om intervjustudien inte kan generaliseras till samtliga deltagare i Teknicsprånget.

Betydelsen av svagt representerade grupper belyses enbart i den mån intervjumaterialet visar på dessa företeelser när intresset för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap undersöks.

Om registerstudien

Population och datamaterial

Registerstudien är utformad i syfte att göra en utvärdering av deltagare i Teknicsprångets praktik. Studiens population är därmed ungdomar som deltagit i Teknicsprånget.

Deltagare i Teknicsprånget jämförs med två grupper av ungdomar; övriga sökande och övriga i målgruppen. Dessa jämförelsegrupper beskrivs närmare i avsnittet centrala begrepp och definitioner. Jämförelserna med de två grupperna görs för alla i respektive grupp under studiens mätperiod. Därmed utgör denna redovisning ett komplement till de löpande redovisningarna från Skolverket som rapporterat årsvisa jämförelser.²⁰

Registerstudien baseras på ett datamaterial som kombinerar uppgifter från IVA, Skolverket och SCB och har sammanställts av SCB på beställning av Skolverket. Datamaterialet består av deltagare i Teknicsprånget och de två jämförelsegrupperna. Uppgifter över vilka som sökt och deltagit i Teknicsprånget baseras på uppgifter från IVA. I datamaterialet ingår sökande till och deltagare i Teknicsprånget 2012-2020, då uppgifter för deltagare 2021 inte var tillgängliga vid beställningen av datamaterialet. Uppgifter om övriga i målgruppen, som varken sökt eller deltagit, definieras och avgränsas i datamaterialet till ungdomar från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet och som avslutat dessa program med examen 2012-2020. Dessa avgångskullar korresponderar i stort sett till de ungdomar som sökt och deltagit.²¹ Uppgifter om övriga i målgruppen och samtliga ungdomars bakgrundsfaktorer baseras på uppgifter från SCB:s register. De tre grupperna definieras ytterligare i avsnittet Centrala begrepp och definitioner.

Antalet deltagare som undersöks har reducerats när övergång till högskola undersöks. Det beror på att uppgifter om övergång till högskola endast fanns tillgänglig till och med hösten 2020 vid beställningen av datamaterialet. Därefter har en komplettering erhållits med uppgifter till och med hösten 2021, vilka använts för avsnittet om tidigare deltagares övergång till högskola en, två och tre terminer efter praktiken. Övriga analyser använder uppgifter fram till och med hösten 2020. Olika tidsperioder av sökande och deltagare har avgränsats beroende på vad som undersöks i respektive analys. Detta eftersom en viss tid behöver hinna förflyta vid beräkningar av övergång till högskola inom ett visst antal terminer eller år.

²⁰ De första åren redovisade Skolverket utvecklingen av Teknicsprånget två gånger om året men via en ändring i regleringsbrevet för 2017 redovisar Skolverket numera utvecklingen en gång per år.

²¹ Bland sökande och deltagare finns 13 personer som deltagit och 27 personer bland övriga sökande som avslutat gymnasieskolan 2011. Därtill kan vi se att 93 deltagare och 251 övriga sökande kommer från andra program än teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet.

Logistiska regressionsanalyser

Vi har gjort fördjupade analyser med logistisk regressionsanalys. Vi har då undersökt följande utfall:

1. sannolikheten att ha sökt till Tekniksprånget,
2. sannolikheten att ha antagits till Tekniksprånget, samt
3. sannolikheten att ha gjort en övergång till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik eller naturvetenskap.

De fördjupade analyserna kompletterar den deskriptiva statistiken genom att undersöka om samband kvarstår när flera faktorer och ett utfall undersöks i samma analys. I analysmodellerna ingår de faktorer som redovisas i den deskriptiva statistiken, med undantag för uppgiften om de har föräldrar som gått högskoleutbildning med inriktning mot teknik och naturvetenskap.²²

Logistisk regression är en metod som används för att analysera ett dikotomt utfall, det vill säga antingen om exempelvis personerna sökt till Tekniksprånget (1) eller inte (0). Det analyserade utfallet är alltså sannolikheten för 1 jämfört med 0. När de logistiska regressionsanalyserna presenteras redovisas oddskvoter för faktorerna i analysmodellen, samt oddskvoternas signifikansnivå. Oddskvoten visar den procentuella förändringen i oddset vid en enhets förändring i en oberoende variabel och övriga oberoende variabler hålls konstanta. Oddskvoterna som är högre än 1 visar en högre sannolikhet jämfört med referensgruppen för det analyserade utfallet, och vice versa för oddskvoter lägre än 1.²³

I tabellerna redovisas tre signifikansnivåer, 5, 1 och 0,1 procents signifikansnivå. Signifikansnivån på fem procent visar att resultatet med 95 procents säkerhet inte beror på slumpen. Signifikansnivåerna markeras i tabellerna med * (5 procent); ** (1 procent) samt *** (0,1 procent).

Centrala begrepp och definitioner

Detta avsnitt definierar centrala begrepp samt beskriver hur de operationaliseras i denna studie.

Antagna deltagare avser de som sökt och antagits till Tekniksprånget och deltagit i praktik. I studien är mätperioden från och med hösten 2012 till och med hösten 2020. Antagna deltagare och deltagare används som synonyma begrepp i rapporten. De som avbrutit en påbörjad praktikperiod ingår också i denna grupp. Vår bedömning är att de är så pass få individer att det inte hindrar att benämna gruppen deltagare (och inte enbart antagna). Det är 28 individer av de som antagits som i ett senare skede gjort avbrott från praktiken mellan 2012-2020. Uppgifter om avbrott saknas dock för 2017 och 2018. De som söker och blir erbjudna en

²² Denna faktor baseras på samma uppgift som föräldrarnas högsta utbildningsnivå, och har för hög korrelation för att båda ska kunna ingå i analysmodellen.

²³ Edling, C. & Hedström, P. (2003). *Kvantitativa metoder. Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*.

praktikplats men tackar nej innan de har påbörjat praktiken är kategoriserade som övriga sökande.

Övriga sökande är de som sökt till Tekniksprånget men inte blivit antagna till praktik. Mätperioden är densamma som för deltagare, de som sökt från och med hösten 2012 till och med hösten 2020. Ungdomar som antagits till praktik men tackat nej innan praktikperioden påbörjats är inkluderade i denna grupp. Ungdomar som sökt till praktik flera gånger och antagits till en senare praktikomgång, har kategoriserats som antagna deltagare.

Övriga i målgruppen är de som ingår i målgruppen men som varken sökt eller deltagit i insatsen. För denna studie har övriga i målgruppen definierats som de som avslutat teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet.²⁴ I studien avgränsas övriga i målgruppen till de som avslutat dessa gymnasieprogram mellan 2012 och 2020.

Övergång till högskolan redovisas på flera sätt. Dels redovisas övergång till högskoleutbildning oavsett utbildningsinriktning, dels redovisas övergång till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik eller naturvetenskap. Här används huvudinriktningen på 1-siffernivå enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN) som finns i utbildningsregistret.²⁵ Övergång till högskolan avser att ungdomen varit registrerad på högskolan vid minst ett tillfälle, dvs minst en termin, under den period som undersöks i respektive mått. Det är inriktningen på studierna för personernas först registrerade termin på högskolan som redovisas i denna studie. Flera mått redovisas med olika mätpunkter för hur lång tid som förflutit efter praktik eller gymnasieavslutet. Övergång till högskolan med inriktning mot teknik eller naturvetenskap omfattar de som gjort en övergång till en högskoleutbildning som tillhör någon av huvudinriktningarna *teknik och tillverkning* eller *naturvetenskap, matematik och data*.²⁶ Övergång till högskolan efter praktiken, undersöker den första, andra och tredje terminen efter genomförd praktik. Övergång två år efter gymnasieskolan avser de fem terminerna som efterföljer våren för gymnasieexamen.

Bakgrundsfaktorer som undersöks är kön (män/kvinnor); migrationsbakgrund (svensk bakgrund/utländsk bakgrund); social bakgrund mäts dels av föräldrarnas högsta utbildningsnivå (grundskoleutbildning/gymnasial utbildning/eftergymnasial utbildning/forskarutbildning), dels av föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet (arbetare/tjänstemän/chefer och specialister) samt om föräldrarna har högskoleutbildning mot teknik eller naturvetenskap (ingen förälder/en förälder/båda föräldrarna); tidigare gymnasieprogram (naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet, övriga program); urbaniseringsgrad utifrån bostadsort (storstad och storstadsnära kommuner/större

²⁴ Uppgifterna motsvarar i stort gruppen övriga avgångselever i delredovisningarna. Uppgifterna kan skilja sig något från tidigare redovisade siffror då mindre korrigeringar har gjorts i tidigare uppföljningar (felaktiga personnummer har tex rensats bort i vissa av de tidigare uppföljningarna). I den här redovisningen har inga korrigeringar genomförts utan de antal sökande och antagna som har rapporterats från IVA är de som finns med i redovisningen. De mindre skillnader som kan förekomma har ingen betydande inverkan på resultaten.

²⁵ För mer information om SUN, se beskrivningen för föräldrarnas utbildningsnivå som också mäts enligt SUN och är beskrivet i bilaga 1.

²⁶ Dessa huvudinriktningar motsvarar kod 4 respektive 5 enligt klassificeringen på 1-siffernivå för SUN 2020.

stad och kommun nära större stad/mindre städer, tätort och landsbygd); samt studieresultat från gymnasieskolan (den genomsnittliga betygspoängen som klassindelats). Faktorerna har operationaliserats enligt redogörelse i bilaga 6.1.

Om intervjustudien

Intervjustudien har genomförts för att undersöka Tekniksprångets betydelse för deltagarnas intresse att söka till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap. Syftet är att besvara följande övergripande frågeställning: *Hur beskriver ungdomarna praktikens betydelse för deras intresse för högskolestudier och framtida yrkeskarriär med anknytning till teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap?*

Intervjuerna har genomförts under hösten 2021 med ungdomar som deltagit i Tekniksprångets praktik våren 2021. En fördel med att intervjua ungdomar som nyligen genomfört praktiken är att de har lättare att minnas sina erfarenheter än ungdomar som genomfört praktiken i tidigare skede.

De frågor som har ställts i intervjuerna har fokuserat på ungdomarnas planer och tankar om att studera vidare på högskolan, utbildningsval samt framtida yrkesval. För att få en fördjupad förståelse för deltagares intresse för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap har också tillbakablickande frågor ställts. Dessa har handlat om intressen i grund- och gymnasieskolan, gymnasievalet, intresset för teknik och naturvetenskap och skälen till att de sökte och deltog i Tekniksprånget. Utöver det har övergripande frågor ställts om hur deltagarna tycker att praktiken har fungerat i syfte att få en helhetsbild av deltagarnas upplevelser. I bilaga 2 återfinns intervjuguiden som ligger till grund för intervjuerna.

Uppgifter om deltagare i Tekniksprånget har erhållits från IVA i form av uppgifter om namn, kontaktuppgifter, uppgift om kön samt uppgift om praktikens arbetsgivare och arbetsort. Det var sammanlagt 154 ungdomar som deltog i praktiken våren 2021. För att säkerställa en spridning av ungdomar som intervjuades konstruerades olika kluster av ungdomar utifrån kombinationer av urbanisering och kön. Avsikten med detta har gjorts i syfte att säkerställa en spridning, inte i syfte att dra slutsatser utifrån urbaniseringsgrad och kön.

För att kategorisera urbaniseringsgrad användes SKR:s kommungruppsindelning.²⁷ Därefter har deltagarna sorterats i följande prioritering 1) urbanisering, 2) kön, 3) telefonnummer till praktikant. Telefonnumret har använts som sorteringsvariabel i syfte att ge en slumpmässig fördelning inom respektive kluster av ungdomar.

Ungdomarna kontaktades sedan i turordning i respektive kluster med en förfrågan om att delta i intervjuundersökningen. Detta skedde i första hand via telefonsamtal och i några fall via sms eller e-post, efter upprepade försök att nå

²⁷ SKR:s kommungruppsindelning 2017, se <https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning>

deltagaren via telefon. Kontakterna pågick till dess att lika många ungdomar var inbokade för intervju i respektive kombination av kön och urbanisering. Sammantaget kontaktades omkring 25 ungdomar. Några enstaka tackade nej till att delta i intervjustudien och för ungefär ett tiotal ungdomar uppnåddes ingen kontakt trots upprepade försök. Totalt genomfördes intervjuer med 12 ungdomar.

Intervjuerna genomfördes mellan 20 september och 15 oktober 2021. De genomfördes som videointervjuer via Teams och spelades in med diktafon. Därefter transkriberades intervjuerna och analyserades utifrån en empiridriven tematisk analys.

4. Resultat från registerstudien

Detta kapitel består av sex avsnitt. I det första avsnittet redovisas hur många som sökt och deltagit i Tekniksprånget mellan 2012 och 2020. I det andra avsnittet beskrivs deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen utifrån bakgrundsfaktorer. I det tredje avsnittet presenteras en fördjupad analys över vilka som söker och erbjuds en praktikplats inom Tekniksprånget. I det fjärde avsnittet beskrivs övergång till högskola för deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. I det femte avsnittet presenteras fördjupade analyser över vilka som gör en övergång till högskoleutbildningar inriktade mot naturvetenskap och teknik. Det sjätte avsnittet sammanfattar och diskuterar resultaten från registerstudien.

4.1 Sökande och deltagare i Tekniksprånget

I detta avsnitt redovisas hur många som sökt och deltagit i Tekniksprånget mellan 2012 och 2020, samt uppgifter om deltagarnas ålder och när i tid de påbörjar Tekniksprånget efter avslutade gymnasiestudier.

Högt söktryck till Tekniksprånget

Den första praktikomgången inom Tekniksprånget genomfördes hösten 2012. Antagningen och genomförandet av Tekniksprånget har därefter skett två gånger per år, med en praktikomgång på hösten och en på våren. I Tabell 1 redovisas hur många ungdomar som sökt till Tekniksprånget för varje antagningsomgång. I tabellen redovisas också hur många som antagits till praktiken, och hur stor andel av det totala antalet sökande som dessa utgör.

Tabell 1. Sökande till och deltagare i Teknisksprånget 2012-2020. Antal sökande och antagna deltagare samt andel (procent) antagna deltagare av de som sökt till insatsen

År	Praktikperiod	Antal sökande	Antal antagna deltagare	Andel (procent) antagna deltagare av sökande
2012	Hösten	473	192	40,6
2013	Våren	206	100	48,5
2013	Hösten	1 887	273	14,5
2014	Våren	999	282	28,2
2014	Hösten	2 132	416	19,5
2015	Våren	954	286	30,0
2015	Hösten	1 829	461	25,2
2016	Våren	1 002	317	31,6
2016	Hösten	1 950	377	19,3
2017	Våren	793	245	30,9
2017	Hösten	1 743	341	19,6
2018	Våren	677	201	29,7
2018	Hösten	1 881	343	18,2
2019	Våren	792	210	26,5
2019	Hösten	1 704	360	21,1
2020	Våren	788	214	27,2
2020	Hösten	2 297	182	7,9
Totalt	2012–2020			
Ansökningar		22 107	4 800	21,7
Individer		19 959	4 791	24,0

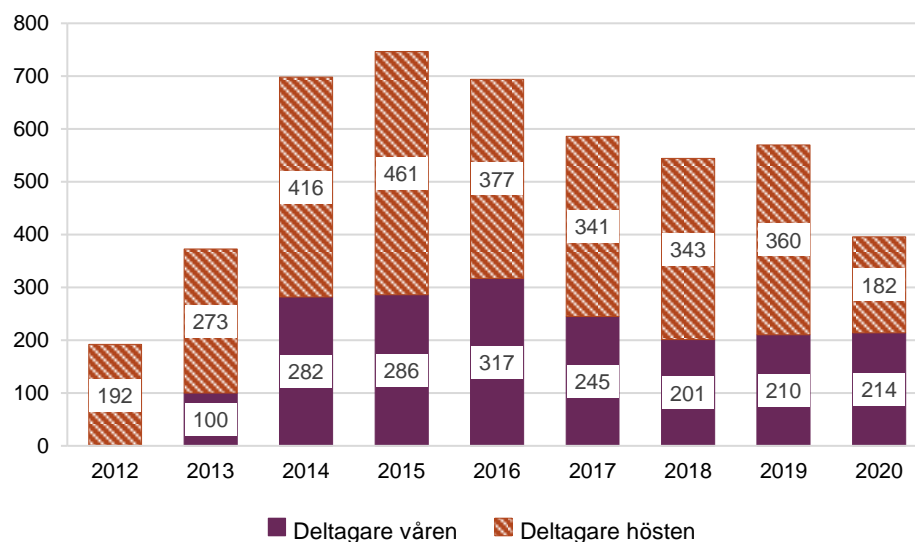
Tabellnotering: Det totala ansökningar är högre än antalet individer eftersom det finns ungdomar som sökt till Teknisksprånget mer än en gång under undersökningsperioden.

Tabell 1 visar att det generellt sett är fler sökande till höstens praktikplatser än till vårens. Antalet ansökningar till Teknisksprånget år 2012-2020 uppgår till 22 107. Det är möjligt att söka till Teknisksprånget flera gånger och därför redovisas såväl antalet ansökningar som antalet unika individer som sökt till Teknisksprånget. Sammanlagt 19 959 ungdomar har sökt till Teknisksprånget under perioden. Av dessa har 2 027 ungdomar sökt till flera praktikomgångar. Det är 4 791 ungdomar som antagits och deltagit, vilket motsvarar 24 procent av de ungdomar som sökt.²⁸ Med andra ord är söktrycket till Teknisksprånget ganska stort, då en av fyra sökande erbjudits en praktikplats.

²⁸ Nio ungdomar har sökt och genomfört mer än en praktikperiod.

I Diagram 1 redovisas antalet deltagare i Teknicsprånget per år, fördelat per halvår. Syftet med diagrammet är att illustrera hur antalet deltagare utvecklats över tid.

Diagram 1. Deltagare i Teknicsprånget, 2012-2020. Redovisning per kalenderår fördelat utifrån deltagare i vårens respektive höstens praktikomgång

Antalet deltagare i Teknicsprånget var som lägst de första två åren för att sedan öka markant från år 2013 (373 deltagare totalt) till år 2014 (698 deltagare totalt), vilket visas i Diagram 1. En tänkbar förklaring är att insatsen var i en uppstartsfas, och att såväl kännedomen om insatsen bland ungdomarna i målgruppen som antalet praktikplatser inom insatsen var lägre. Antalet deltagare var som flest mellan 2014 och 2016, omkring 700–750 per år. Därefter deltog något färre ungdomar i insatsen de tre efterföljande åren. Från och med 2017 till och med 2019 deltog omkring 550–600 ungdomar i insatsen per år.

År 2020 var antalet deltagare betydligt lägre, endast 396 att jämföra med 570 år 2019. Den stora skillnaden beror dock enbart på markant lägre antal praktikplatser på höstens praktikomgång. Hösten 2019 deltog 360 ungdomar i Teknicsprångets praktik medan endast hälften så många, 182, deltog hösten 2020.

Denna kraftiga minskning kan förstås mot bakgrund av den pågående covid-19 pandemin. Andelen antagna av de som sökt till Teknicsprånget är betydligt lägre än tidigare höstterminer. Hösten 2020 antogs endast 7,9 procent av de sökande, och vanligen antas omkring 20 procent till höstterminernas praktikperiod. Detta beror både på att antalet som sökte Teknicsprånget var som högst till praktikperioden hösten 2020 samtidigt som antalet praktikplatser var som lägst. Närmare 2 300 sökte till denna praktikperiod, ungefär 600 fler sökande än till hösten 2019. Och endast 182 antogs till Teknicsprånget hösten 2020, att jämföra med 360 föregående höst.

Målgruppen för Teknicsprånget är främst ungdomar som avslutat sina gymnasiestudier på naturvetenskaps- och teknikprogrammet.²⁹ Tabell 2 visar hur många elever som avslutat sina gymnasiestudier på dessa gymnasieprogram och om de sökt respektive antagits till Teknicsprånget. Syftet är att få en uppfattning av hur många ungdomar från den huvudsakliga målgruppen för Teknicsprånget som söker och antas till insatsen.

Tabell 2. Sökande och antagna till Teknicsprånget av ungdomar i målgruppen för Teknicsprånget, 2012-2020. Antal och andel (procent)

Gymnasieprogram	Totalt	Ungdomar som sökt till Teknicsprånget					
		Totalt		Antagna deltagare		Övriga sökande	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Naturvetenskapsprogrammet	116 076	12 159	10,5	3 012	2,6	9 147	7,9
Teknikprogrammet	65 735	7 070	10,8	1 622	2,5	5 448	8,3
Totalt	181 811	19 229	10,6	4 634	2,5	14 595	8,0

Tabellnotering: Ungdomar i målgruppen är här definierat som ungdomar som avslutat teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet 2012-2020. Antal och andel (%).

Av Tabell 2 framgår att drygt en av tio (10,6 procent) från målgruppen sökt till Teknicsprånget under perioden 2012-2020. Det är 2,5 procent av ungdomarna i målgruppen som antagits till insatsen, och 8,0 procent som ingår i gruppen övriga sökande, det vill säga att de sökt utan att bli antagna. Det ser i stort sett likadant ut för båda gymnasieprogrammen. Vi kan också se att något fler av de som söker från naturvetenskapsprogrammet blir antagna. Som tidigare redovisats i Tabell 1 blir en av fyra (24,1 procent) antagna av de som söker Teknicsprånget. Beräknat av de som sökt blir 24,8 procent antagna av sökande från naturvetenskapsprogrammet jämfört med 22,9 procent av sökande från teknikprogrammet.³⁰

Nästan alla som antagits deltar inom ett år efter gymnasiet

I detta avsnitt beskrivs deltagares ålder, ålder i relation till hur många gånger de sökt praktiken, och hur snart efter avslutade gymnasiestudier de deltar i Teknicsprånget. Dessutom beskrivs hur många ungdomar som varit registrerade på högskolan innan de deltog i Teknicsprånget.

Majoriteten av ungdomarna som antas till Teknicsprånget är 19 år (53 procent), och därefter 20 år (39 procent) (se Tabell 18). Ungdomar som inte antagits första gången de söker till Teknicsprånget kan söka till insatsen igen. Oavsett ålder har majoriteten av deltagarna sökt till Teknicsprånget en gång. Detta gäller särskilt bland de som är 18 eller 19 år, då 100 respektive 98 procent av de antagna sökt

²⁹ Ungdomar från andra gymnasieprogram kan undantagsvis söka till Teknicsprånget. Majoriteten av ungdomarna, 98 procent, kommer dock från teknik- och naturvetenskapsprogrammet vilket redovisas i Tabell 4.

³⁰ Dessa andelar redovisas inte i tabellen, men ges av att dividera antalet antagna deltagare med antalet ungdomar som sökt till Teknicsprånget för respektive program. För Naturvetenskapsprogrammet: $(3012/12\ 159) * 100 = 24,77$. För Teknikprogrammet: $(1622/7070) * 100 = 22,94$

till insatsen en gång. Det är av naturliga skäl vanligare att ungdomar sökt mer än en gång bland de äldre deltagarna, och här är andelen som sökt mer än en gång högre. Exempelvis har nästan var tredje (30 procent) sökt till Teknicsprånget två gånger av de som är 20 år vid antagningen (se Tabell 19).

Tabell 3 visar antal år mellan avslutade gymnasiestudier och Teknicsprånget för ungdomar som antagits.

Tabell 3. År mellan avslutade gymnasiestudier och deltagandet i Teknicsprånget. Deltagare i Teknicsprånget, 2012–2020. Antal och andel (procent) inom parentes

År mellan gymnasiestudier och Teknicsprånget	Antagna Deltagare
-1 till -2 år	14 (0)
Samma år	2 719 (57)
1 år	1 838 (38)
2 år	157 (3)
3 år (här behöver uppgiften ändras från 8 till 10)	10 (0)
Uppgift saknas	53 (1)
Totalt	4 791 (100)

Vi kan se av tabellen ovan att majoriteten av deltagarna, 57 procent, har gått direkt från gymnasieskolan till praktik inom Teknicsprånget. Därefter har de flesta, 38 procent, påbörjat praktiken ett år efter att de avslutat sina gymnasiestudier. Sammanlagt har 95 procent av ungdomarna börjat Teknicsprånget samma år eller året efter de avslutat sina gymnasiestudier.

En mindre andel av deltagarna i Teknicsprånget har varit registrerade vid högskolan innan eller under praktiken. Av dessa deltagare är en majoritet registrerade på utbildningsinriktningar mot naturvetenskap, matematik och data eller teknik och tillverkning. Av samtliga deltagare mellan 2012 och 2020 har 515 ungdomar (11 procent) varit registrerade vid högskolan terminen innan de blev antagna till praktiken. Ytterligare några deltagare var dessutom registrerade vid högskolan samma termin som de blev antagna till praktiken. Sammanlagt 905 ungdomar (19 procent) var registrerade vid högskolan terminen innan eller samma termin som praktiken. Av dessa 905 ungdomar var 567 ungdomar registrerade på inriktningarna naturvetenskap, matematik och data eller teknik och tillverkning.³¹ Således har 12 procent av alla deltagare i Teknicsprånget och 63 procent av de 905 med tidigare högskoleerfarenhet studerat mot teknik och naturvetenskap på högskolan innan eller under praktiken.

³¹ SUN2000, huvudinriktning 4 eller 5.

4.2 Jämförelser utifrån bakgrundsfaktorer

I detta avsnitt presenteras beskrivande statistik utifrån flertalet faktorer för deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Jämförelser görs utifrån följande faktorer: tidigare gymnasieprogram, urbaniseringsgrad, studieresultat från gymnasieskolan, kön, migrationsbakgrund, samt social bakgrund.

Flest har läst naturvetenskapsprogrammet

I detta avsnitt redovisas vilket gymnasieprogram ungdomarna gått. Den huvudsakliga målgruppen för Tekniksprånget är ungdomar som avslutat sina gymnasiestudier på naturvetenskaps- och teknikprogrammet, varför det framför allt är dessa gymnasieprogram deltagare studerat på. Ungdomar som gått andra gymnasieprogram kan dock söka till insatsen så länge de uppfyller behörighetskraven, vilket några har gjort.

Generellt läser fler elever naturvetenskap än teknik i gymnasieskolan. Exempelvis läste 45 944 elever på naturvetenskapsprogrammet och 31 119 teknikprogrammet läsåret 2020/21 enligt den officiella statistiken.³² Detta avspeglar sig därmed också i denna resultatredovisning. I Tabell 4 redovisas deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen utifrån gymnasieprogram.

Tabell 4. Tidigare gymnasieprogram. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen, 2012–2020. Antal och andel (procent)

	Naturvetenskapsprogrammet		Teknikprogrammet		Övriga program		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	3 015	64	1 630	34	93	2	4 738	100
Övriga sökande	9 164	62	5 456	37	251	2	14 871	100
Övriga i målgruppen	103 916	64	58 664	36	27	0	162 607	100
Totalt	116 095	64	65 750	36	371	0	182 216	100

Tabellnoteringar: Tidigare gymnasieprogram avser det gymnasieprogram eleven slutförde sina studier på. Uppgift om gymnasieprogram saknas för 356 individer. Se Tabell 20 för redovisning av bortfall. De 27 individer med kombinationen *övriga i målgruppen* och *övriga program* har i själva verket gått naturvetenskapsprogrammet. 24 har gått waldorf och 3 har enligt registret avslutat både naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet (olika år). På den variabel som använts för uppgift om gymnasieprogram har de hänförs waldorf och samhällsvetenskapsprogrammet.

Det mest centrala vi kan utläsa av Tabell 4 är att deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen i stort sett fördelar sig lika mellan gymnasieprogrammen. Majoriteten har studerat på naturvetenskapsprogrammet i gymnasieskolan i alla tre grupper av ungdomar. I Tabell 2 framgick att den ojämna fördelningen av ungdomar från natur- respektive teknikprogrammet överensstämmer med fördelningen av ungdomar från natur- respektive teknikprogrammet i

³² Skolverkets officiella statistik om elever på program i gymnasieskolan läsåret 2020/21, Tabell 5A. https://siris.skolverket.se/siris/sitevision_doc.getFile?p_id=550197. Hämtad den 22-02-14.

gymnasieskolan. Av denna tabell kan vi dock se att ungdomar från teknikprogrammet är något underrepresenterade bland deltagare jämfört med övriga i målgruppen. Vid jämförelserna kan vi se att andelen som gått naturvetenskaps-programmet är 64 procent både bland deltagare och övriga ungdomar i målgruppen, och 62 procent bland övriga sökande. Och att andelen som gått teknikprogrammet är 36 procent bland övriga i målgruppen, 37 procent bland övriga sökande, och 34 bland deltagare. Därutöver visar denna tabell att endast 2 procent av deltagarna har gått ett annat program.

Sammanfattningsvis deltar fler ungdomar från naturvetenskapsprogrammet än från teknikprogrammet, men detta avspeglar fördelningen mellan programmen i målgruppen för insatsen.

Deltagare oftast från storstad och storstadsnära kommuner

I detta avsnitt redovisas bostadsort utifrån huvudgruppsindelningen enligt SKR:s kommungruppsindelning. Huvudgruppsindelningen innebär att kommunerna hänförs till någon av följande tre kategorier; storstäder och storstadsnära kommuner, större städer och kommuner nära större stad, samt mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Vi använder denna indelning som indikator på urbaniseringsgrad. I Tabell 5 redovisas urbaniseringsgrad för deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen. Det är ungdomarnas folkbokföringskommun som ligger till grund för redovisningen. Syftet med redovisningen är att synliggöra om ungdomar tar del av insatsen oberoende av deras urbaniseringsgrad.

Tabell 5. Urbaniseringsgrad utifrån folkbokföringskommun. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen 2012–2020. Antal och andel (procent)

	Storstad och storstadsnära kommun		Större stad och kommun nära större stad		Mindre städer, tätort och landsbygd		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	2 070	43,7	1 756	37,1	911	19,2	4 737	100
Övriga sökande	7 124	47,9	5 313	35,7	2 431	16,4	14 868	100
Övriga i målgruppen	63 233	38,9	61 898	38,1	37 383	23,0	162 514	100
Totalt	72 427	39,8	68 967	37,9	40 725	22,4	182 119	100

Tabellnotering: Uppgift om hemkommun saknas för 453 individer. Se Tabell 21 för redovisning av bortfall

Tabell 5 visar att deltagare i lägre grad bor i mindre städer, tätort och landsbygd än övriga i målgruppen. Det är i stället vanligare att deltagare i insatsen bor i storstad och storstadsnära kommuner, jämfört med övriga i målgruppen. Jämfört med övriga sökande, som alltså inte antagits, är deltagare däremot i högre grad från mindre städer, tätort och landsbygd och i lägre grad från storstad och storstadsnära kommuner. Exempelvis bor 23 procent av övriga i målgruppen i mindre städer, tätort och landsbygd, medan 19,2 procent av deltagare bor i samma

kommungruppsindelning. Motsvarande andel är 16,4 procent för övriga sökande. Vidare är andelen som bor i storstad och storstadsnära kommuner 43,7 procent för deltagare; 47,9 procent för övriga sökande och 38,9 procent för övriga i målgruppen. Redovisningen visar alltså att ungdomar från mindre städer, tätort och landsbygd i lägre grad söker till insatsen. Samtidigt antas de i högre grad till en praktikplats om de söker. Omvänt söker ungdomar från mer urbaniserade områden i högre grad till Tekniksprånget, särskilt de från storstad och storstadsnära kommuner. Samtidigt som de i lägre grad antas till en praktikplats om de söker.

Sammanfattningsvis når insatsen främst ungdomar i storstad och storstadsnära kommuner på bekostnad av ungdomar i mindre städer, tätort och landsbygd.

Deltagare har bättre studieresultat från gymnasieskolan

Detta avsnitt redovisar ungdomarnas studieresultat från gymnasieskolan genom att presentera deras genomsnittliga betygspoäng (GBP). Denna beräknas från betygen vid avslutade gymnasiestudier och sammanfattar studieresultaten.³³ Tabell 6 redovisar GBP för deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen. Här redovisas också standardavvikelsen (Std.). Standardavvikelsen är ett spridningsmått som visar hur stor spridningen är runt medelvärdet. Ju mindre varians (mindre värde på Std.), desto mer koncentrerade är observationerna kring medelvärdet (GBP).

Tabell 6. Genomsnittlig betygspoäng (GBP). Deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Antal, GBP och standardavvikelse (Std)

	Antal	GBP	Std.
Deltagare	4 738	16,9	2,6
Övriga sökande	14 871	15,6	3,0
Övriga i målgruppen	162 607	15,1	2,9
Totalt	182 216	15,2	2,9

Av Tabell 6 framgår att ungdomarna som deltagit i Tekniksprånget har högre genomsnittlig betygspoäng (GBP) från gymnasieskolan än sökande som ej blivit antagna och övriga avgångselever. Ungdomarna som deltagit i praktiken har i snitt 16,9 poäng jämfört med 15,6 poäng bland övriga sökande till Tekniksprånget. Höch 15,2 poäng bland övriga ungdomar från jämförelsegruppen.

Av ovan kan vi dra följande slutsatser. För det första har ungdomar som söker till Tekniksprånget, oavsett om de antas eller inte, bättre studieresultat än ungdomar som ingår i målgruppen men som inte sökt till insatsen. För det andra har ungdomar som blir antagna till att delta i Tekniksprånget bättre studieresultat än de som sökt men inte blivit antagna.

³³ Se bilaga 6.1 för ytterligare beskrivning av GBP.

Sammanfattningsvis når insatsen främst ungdomar med högre genomsnittlig betygspoäng.

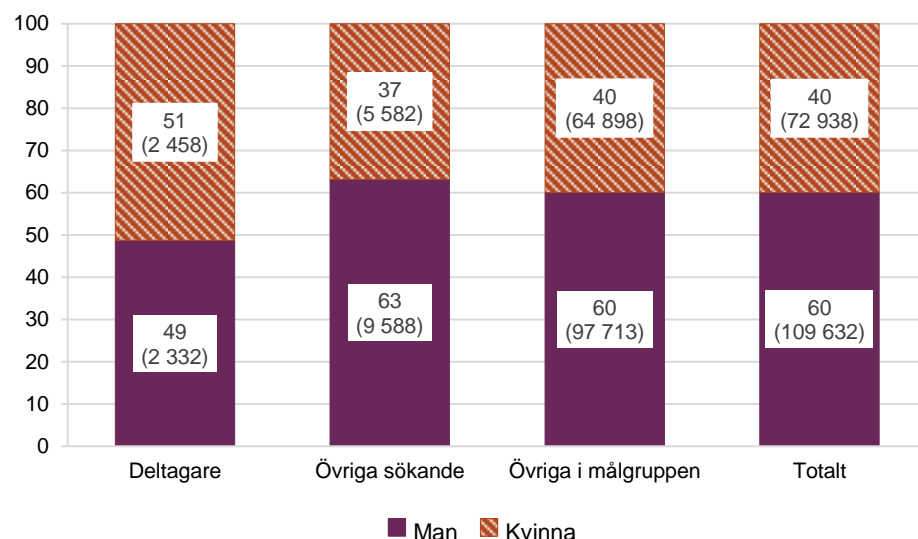
Kvinnor blir i högre utsträckning antagna till Teknicsprånget

I detta avsnitt redovisas könsfördelning på deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Syftet är att synliggöra om män eller kvinnor i högre grad söker och antas till Teknicsprånget.

Det är värt att ha i bakhuvudet att fler män än kvinnor återfinns i målgruppen för Teknicsprånget. Generellt sett läser fler män än kvinnor på teknikprogrammet i gymnasieskolan, medan fördelningen är jämnare på naturvetenskapsprogrammet. Läsåret 2020/21 gick 31 119 elever på teknikprogrammet, varav 81 procent var män och 19 procent kvinnor. Samma läsår gick 45 944 elever på naturvetenskapsprogrammet, varav 55 procent var kvinnor och 45 procent var män. Sammantaget för dessa program, vilket är målgruppen för Teknicsprånget, är könsfördelningen 59 procent män och 41 procent kvinnor. Dessa uppgifter avspeglar sig också i vår studie.³⁴

I Diagram 2 ges en bild av könsfördelningen för deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Syftet med diagrammet är att kunna jämföra könsfördelningen i de tre grupperna av ungdomar. Diagrammet kompletteras också med **Fel! Hittar inte referenskölla.** som utgår från ungdomar som sökt till Teknicsprånget och redovisar andelen antagna deltagare för män och kvinnor separat. Syftet med tabellen är att kunna jämföra andelen antagna utifrån kön.

Diagram 2. Könsfördelning för deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen, 2012 – 2020, Andel (procent) och antal i parentes

³⁴ Skolverkets officiella statistik om elever på program i gymnasieskolan läsåret 2020/21, Tabell 5A. https://siris.skolverket.se/siris/sitevision_doc.getFile?p_id=550197. Hämtad den 22-02-14.

Tabell 7. Könsfördelning för sökande och antagna till Teknicsprånget, 2012-2020. Antal och andel (procent)

Kön	Alla sökande (antal)	Antagna deltagare (antal)	Antagna deltagare (procent)
Män	11 919	2331	20
Kvinnor	8040	2458	31
Totalt	19 959	4789	24

Klicka här för att skriva källa eller kommentar, radera om den inte behövs.

Det är en större andel av kvinnorna som söker praktik inom Teknicsprånget som sedan deltar i insatsen jämfört med männen. Detta är det mest framträdande resultatet av såväl Diagram 2 som **Fel! Hittar inte referensälla..** Som tidigare nämntes är män överrepresenterade i målgruppen för insatsen, vilket också framgår av diagrammet; 60 procent är män och 40 procent är kvinnor. Bland ungdomar som sökt praktik via Teknicsprånget är könsfördelningen snarlik.³⁵ Av övriga sökande är 63 procent män, medan 37 procent är kvinnor, medan nästan lika stor andel kvinnor som män deltagit i praktiken. Bland deltagarna är 51 procent kvinnor och 49 procent män. Med andra ord blir kvinnor i högre utsträckning antagna om de söker en praktikplats via insatsen.

Även **Fel! Hittar inte referensälla.** visar att kvinnor i högre utsträckning blir antagna till Teknicsprånget. I genomsnitt får knappt var fjärde person (24 procent) som söker till Teknicsprånget en praktikplats. Sett till gruppen kvinnor har tre av tio (31 procent) antagits, medan två av tio män (20 procent) antagits. Orsaken till att kvinnor i högre grad blir erbjudna en praktikplats vid antagningen går inte att utläsa av statistiken som presenteras här.

Sammanfattningsvis når insatsen främst kvinnor, även om kvinnor och män söker till insatsen i lika omfattning blir kvinnor i högre utsträckning antagna jämfört med män.

Ungdomar med svensk bakgrund antas i högre utsträckning

I detta avsnitt presenteras uppgifter om ungdomarnas migrationsbakgrund, som här avser att utifrån ungdomarnas och deras föräldrars födelseland redovisa om de har svensk eller utländsk bakgrund.³⁶ 0 redovisar ungdomarnas migrationsbakgrund för deltagare, övriga sökande, samt övriga i målgruppen.

³⁵ Både bland deltagare och övriga sökande är 60 procent män och 40 procent kvinnor.

³⁶ Med utländsk bakgrund avses ungdomar som är födda utomlands eller som är födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands. Med svensk bakgrund avses ungdomar som är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige.

Tabell 8. Migrationsbakgrund. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen 2012–2020. Antal och andel (procent)

	Utländsk bakgrund		Svensk bakgrund		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	463	10	4 293	90	4 756	100
Övriga sökande	2 860	19	12 141	81	15 001	100
Övriga i målgruppen	39 774	24	122 826	76	162 600	100
Totalt	43 097	24	139 260	76	182 357	100

Tabellnotering: Uppgift om migrationsbakgrund saknas för 215 individer. Se Tabell 22 för redovisning av bortfall.

Ungdomar med utländsk bakgrund är underrepresenterade bland de som deltagit i praktik via Tekniksprånget. Vi kan se av tabellen att ungdomar med utländsk bakgrund i lägre grad söker till Tekniksprånget, och i lägre grad antagits när de sökt till Tekniksprånget. Bland deltagare har 10 procent utländsk bakgrund, bland övriga sökande är motsvarande andel 19 procent och bland övriga i målgruppen som varken sökt eller deltagit har 24 procent utländsk bakgrund. Därmed verkar det i första hand bero på att ungdomar med utländsk bakgrund inte antagits, och till viss del på att de i lägre grad söker till Tekniksprånget. Ungdomar med svensk bakgrund antas i högre utsträckning till Tekniksprånget.

Sammanfattningsvis når insatsen främst ungdomar med svensk bakgrund, på bekostnad av ungdomar med utländsk bakgrund.

Ungdomar med mer gynnsam social bakgrund antas i högre utsträckning

I detta avsnitt beskrivs ungdomarnas sociala bakgrund med två faktorer; föräldrarnas högsta utbildningsnivå (Tabell 9) och föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet (Tabell 11). Dessutom beskrivs om ungdomarnas föräldrar har läst teknik och/ eller naturvetenskap på högskolan (Tabell 10) i anslutning till föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet.

Innan vi beskriver social bakgrund för ungdomarna i vår studie, är följande värt att nämna om social bakgrund i målgruppen för insatsen. Generellt sett har föräldrar till elever på naturvetenskaps- och teknikprogrammet högre utbildningsnivå jämfört med samtliga elever i gymnasieskolan. Läsåret 2020/21 hade 58 procent av eleverna i gymnasieskolan föräldrar med eftergymnasial utbildning, jämfört med 79,1 procent av de som går naturvetenskap och 73,7 procent av de som går teknik, enligt officiell statistik.³⁷ Detta kan jämföras med att 73,7 procent av ungdomarna i denna studie har föräldrar med eftergymnasial utbildning (här inkluderat forskarutbildning), se Tabell 9.³⁸ Uppgifter om

³⁷ Andelarna för samtliga elever i gymnasieskolan är beräknade utifrån Sveriges officiella statistik, statistik på riksnivå, Gymnasieskolan, Skolor och elever, läsår 2020/21, Tabell 5C.

³⁸ För jämförbarhet har andelarna för eftergymnasial och forskarutbildning här summerats eftersom forskarutbildning är inkluderad i gruppen med eftergymnasial utbildning i den officiella statistiken.

föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet finns inte redovisad i den officiella statistiken.

Tabell 9. Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen 2012–2020. Antal och andel (procent)

	Grundskole- utbildning		Gymnasie- utbildning		Eftergymnasial utbildning		Forskar- utbildning		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	24	0,5	595	12,7	3 617	76,9	465	9,9	4 701	100
Övriga sökande	283	1,9	2 439	16,7	10 739	73,4	1 172	8,0	14 633	100
Övriga i målgruppen	4 343	2,7	39 505	24,7	106 820	66,7	9 369	5,9	160 037	100
Totalt	4 650	2,6	42 539	23,7	121 176	67,6	11 006	6,1	179 371	100

Notering: Uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå saknas för 3 201 individer. Se Tabell 23 för redovisning av bortfall.

Tabell 9 visar att de med mer gynnsam social bakgrund i högre utsträckning både söker till Tekniksprånget, och antas till Tekniksprånget om de sökt till insatsen. Denna slutsats dras utifrån att deltagare i högre grad har föräldrar med eftergymnasial eller forskarutbildning. Om dessa två kategorier slås ihop har 86,8 procent av deltagare sammantaget föräldrar med minst eftergymnasial utbildning.³⁹ Att jämföra med övriga sökande, där motsvarande andel är 81,4 procent, och för övriga i målgruppen 72,6 procent. Omvänt kan vi se att endast 12,7 procent bland deltagare har föräldrar med högst gymnasieutbildning, medan motsvarande andel är 16,7 bland övriga sökande och 24,7 bland övriga i målgruppen. I registret om föräldrarnas utbildningsnivå finns också uppgifter om utbildningsinriktningar, och i nästa tabell redovisas om ungdomarna har föräldrar med högskoleutbildning mot teknik eller naturvetenskap.

Tabell 10. Ungdomar med föräldrar som har högskoleutbildning med inriktning mot teknik och/eller naturvetenskap. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen 2012–2020. Antal och andel (procent).

	Båda föräldrarna		En förälder		Ingen förälder		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	852	18,0	1 659	35,1	2 212	46,8	4 723	100
Övriga sökande	2 194	14,8	4 742	32,0	7 862	53,1	14 798	100
Övriga i målgruppen	15 768	9,8	43 847	27,3	100 940	62,9	160 555	100
Totalt	18 814	10,4	50 248	27,9	111 014	61,6	180 076	100

Tabellnotering. Uppgift om föräldrarnas utbildningsinriktning på högskolestudier saknas för 2 496 individer. Se Tabell 24 för redovisning av bortfall.

³⁹ Denna andel refererar till såväl eftergymnasial utbildning (76,9 procent) som forskarutbildning (9,9 procent).

Deltagare i Tekniksprånget har således i större utsträckning en eller två föräldrar med utbildning från högskolan inom natur- och teknikområdet. Detta framgår av Tabell 10 som redovisar om ungdomarnas föräldrar har läst teknik och/eller naturvetenskap på högskolan⁴⁰. Det är 18 procent av deltagarna där båda föräldrar har läst teknik eller naturvetenskap, att jämföra med 14,8 procent bland övriga sökande och 9,8 procent bland övriga i målgruppen. Om vi slår ihop andelarna för kategorierna *båda föräldrar* och *en förälder* kan vi se att 53,2 procent inom gruppen deltagare har minst en förälder som läst teknik eller naturvetenskap. Detta kan jämföras med 46,9 procent av övriga sökande respektive 37,1 procent bland övriga i målgruppen.

Tabell 11. Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen 2012–2020. Antal och andel (procent).

	Arbetare		Tjänstemän		Chefer och specialister		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	449	10,0	612	13,7	3 421	76,3	4 482	100
Övriga sökande	2 136	15,7	1 960	14,4	9 532	69,9	13 628	100
Övriga i målgruppen	33 176	22,7	23 035	15,8	89 788	61,5	145 999	100
Totalt	35 761	21,8	25 607	15,6	102 741	62,6	164 109	100

Tabellnotering. Uppgift om föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet saknas för 18 463 individer. Se Tabell 25 för redovisning av bortfall.

Föräldrarnas socioekonomiska bakgrund har ett samband både med huruvida ungdomarna sökt till praktiken, och om de är antagna och deltar i praktiken. Deltagare har oftare föräldrar med mer gynnsam socioekonomisk tillhörighet jämfört med både övriga sökande och övriga i målgruppen. Deltagares föräldrar är i högre grad chefer och specialister; 76,3 procent. Motsvarande andel bland övriga sökande är 69,9 procent, 61,5 procent för övriga i målgruppen. Detta framkommer av Tabell 11 som redovisar ungdomarna utifrån föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Omvänt har deltagare i lägre grad föräldrar som är arbetare eller tjänstemän. Det är 13,7 procent av deltagarna som har föräldrar som är tjänstemän, och 10,0 procent av dem är arbetare. Bland övriga sökande är andelen tjänstemän 14,4 procent, men andelen med föräldrar som är arbetare är högre, 15,7 procent. Bland övriga i målgruppen har 15,8 procent föräldrar som är tjänstemän och 22,7 procent har föräldrar som är arbetare.

Det sammantagna resultatet utifrån redovisningen i detta avsnitt är att social bakgrund har betydelse för både benägenheten att söka och bli antagen till Tekniksprånget. Detta gäller för alla studerade faktorer i avsnittet. Jämförelserna visar att deltagare i högre grad har föräldrar med hög utbildningsnivå och högre

⁴⁰ Detta mäts genom uppgift om föräldrarnas utbildning, SUN-inriktning på 1 siffernivå för huvudsakliga studier, kod 4 eller 5 i SUN2020.

socioekonomisk tillhörighet, samt att deras föräldrar i högre grad läst teknik eller naturvetenskap på högskolan.

Sammanfattningsvis når insatsen främst ungdomar med mer gynnsam social bakgrund, på bekostnad av ungdomar med mindre gynnsam social bakgrund.

4.3 Sannolikheten att ha sökt och deltagit i Teknicsprånget

I detta avsnitt presenteras två fördjupade analyser; dels en analys över sannolikheten att ungdomar söker till Teknicsprånget, dels en analys över sannolikheten att ungdomar deltar i Teknicsprånget. I den första analysen som presenteras undersöks samband mellan olika faktorer i ungdomarnas bakgrund och sannolikheten att de sökt till Teknicsprånget. Analysen syftar till att identifiera vilka faktorer som är betydande för att ungdomar i målgruppen för Teknicsprånget söker till insatsen. Denna analys presenteras i Tabell 12. I den andra analysen undersöks samband mellan olika faktorer i ungdomarnas bakgrund och sannolikheten att de som sökt antagits och deltagit i Teknicsprånget. Analysen syftar till att identifiera vilka faktorer som är betydande för att ungdomar blir antagna och deltar i praktiken. Denna analys presenteras i Tabell 13.

Tabell 12. Logistisk regression över sannolikheten att ha sökt Teknicsprånget, från hösten 2012 till och med hösten 2020. Avgångselever från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet, 2012-2019

Multivariat analys, n = 159 203	Exp (B)
Kön. Kvinna (ref)	1
Man	1,060**
Migrationsbakgrund. Utländsk bakgrund (ref)	1
Svensk bakgrund	1,287***
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Gymnasial utbildning (ref)	1
Eftergymnasial	1,356***
Forskarutbildning	1,517***
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Arbetare (ref)	1
Tjänstemän	1,098**
Chefer och specialister	1,186***
Tidigare gymnasieprogram. Naturvetenskapsprogrammet (ref)	1
Teknikprogrammet	1,296***
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun.	1
Mindre städer, tätort och landsbygd (ref)	
Större stad och kommun nära större stad	1,244***

Multivariat analys, n = 159 203	Exp (B)
Storstad och storstadsnära kommun	1,569***
Studieresultat gymnasieskolan, GBP. 0 - 12,8 (ref)	1
12,8 - 14,6	1,553***
14,6 - 16,2	1,927***
16,2 - 17,9	2,213***
19,9 - 20,0	2,576***
Konstant	0,025***
Cox & Snell R Square	0,019
Nagelkerke R Square	0,038

Tabellnotering: Ungdomar i målgruppen definieras som ungdomar som avslutat teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet med examen, och avgränsas här till avgångselever från dessa program 2012–2019. Fördelningen av antalet ungdomar i respektive kategori redovisas i Tabell 26.

Tabell 12 visar att samtliga faktorer har signifikanta samband med sannolikheten att ha sökt till Tekniksprånget. Sannolikheten att ha sökt till Tekniksprånget är alltså högre för vissa kategorier inom varje undersökt faktor. Starkare samband finns för migrationsbakgrund, föräldrarnas högsta utbildningsnivå, gymnasieprogram, samt studieresultat från gymnasieskolan. Signifikanta samband finns men är svagare för kön och föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet.

Män har något högre sannolikhet att ha sökt Tekniksprånget när andra faktorer hålls konstanta. Tidigare presenterades deskriptiv statistik som visade att betydligt fler män (60 procent) än kvinnor (40 procent) söker till insatsen. Denna analys visar endast ett svagt samband mellan kön och sannolikheten att ha sökt Tekniksprånget. Därmed är en slutsats att det är den skeva fördelningen mellan män och kvinnor i målgruppen för insatsen som ligger bakom att fler män söker till insatsen. Av de som ingår i målgruppen är kön inte en avgörande faktor för benägenheten att söka till insatsen.

De som har gått teknikprogrammet är mer benägna att söka Tekniksprånget än de från naturvetenskapsprogrammet, när andra faktorer hålls konstanta. De från teknikprogrammet utgör endast en tredjedel av de i målgruppen, visade den deskriptiva statistiken i tidigare avsnitt. Denna analys visar alltså att de har en högre benägenhet att söka till insatsen.

Ju högre studieresultat, desto högre sannolikhet att ungdomar i målgruppen sökt till Tekniksprånget. Detta samband är tydligt och blir starkare för varje intervall av genomsnittlig betygspoäng (GBP).

De med svensk bakgrund har högre sannolikhet att ha sökt till Tekniksprånget. Tidigare presenterades deskriptiv statistik som visade att färre ungdomar med utländsk bakgrund sökt till Tekniksprånget. Denna analys förstärker den tidigare bilden genom att visa att ungdomar med utländsk bakgrund i lägre grad söker till

insatsen och att detta inte kan förklaras av skillnader i de faktorer som ingår i analysen.

Social bakgrund har betydelse för sannolikheten att ungdomar i målgruppen sökt Teknisksprånget. Ju högre utbildningsnivå ungdomarnas föräldrar har, desto högre är sannolikheten att de sökt till teknisksprånget. Och ju högre socioekonomisk tillhörighet ungdomarnas föräldrar har, desto högre är sannolikheten att de sökt till Teknisksprånget. Av dessa två undersökta faktorer är det framför allt föräldrarnas utbildningsnivå som visar ett starkt samband.

Urbaniseringsgrad har också betydelse för benägenheten att söka till Teknisksprånget. De som bor i storstad och storstadsnära kommuner, eller större stad och kommun nära större stad, har högre benägenhet att söka till Teknisksprånget.

Sammanfattningsvis är sannolikheten för att söka Teknisksprånget högst för de som gått teknikprogrammet, har höga studieresultat, bor i storstad eller storstadsnära kommun, har svensk bakgrund, har föräldrar med hög utbildningsnivå och socioekonomisk tillhörighet samt är män.

Avsnittet fortsätter med nästa fördjupade analys; sannolikheten att ungdomar som sökt till Teknisksprånget antagits, vilken presenteras i Tabell 13.

Tabell 13. Logistisk regression över sannolikheten att ha antagits till Teknisksprånget. Ungdomar som sökt till Teknisksprånget, 2012-2020

Multivariat analys, n=19 607	Exp. (B)
Kön. Man (ref)	1
Kvinna	1,584***
Migrationsbakgrund. Utländsk bakgrund (ref)	1
Svensk bakgrund	1,578***
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Gymnasial utbildning (ref)	1
Eftergymnasial	1,09
Forskarutbildning	1,162
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Arbetare (ref)	1
Tjänstemän	1,114
Chefer och specialister	1,133
Tidigare gymnasieprogram. Naturvetenskapsprogrammet (ref)	1
Teknikprogrammet	1,386***
Övriga gymnasieprogram	1,585***
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun.	1
Storstad och storstadsnära kommun (ref)	
Större stad och kommun nära större stad	1,151***

Multivariat analys, n=19 607	Exp. (B)
Mindre städer, tätort och landsbygd	1,366***
Studieresultat gymnasieskolan, GBP. 0 - 12,8 (ref)	1
12,8 - 14,6	1,594***
14,6 - 16,2	2,363***
16,2 - 17,9	3,05***
19,9 - 20,0	4,795***
Konstant	0,042***
Cox & Snell R Square	0,063
Nagelkerke R Square	0,095

Tabellnotering: Fördelningen av antalet ungdomar i respektive kategori redovisas i Tabell 27.

I denna analys är några faktorer signifikanta, medan andra faktorer inte har något signifikant samband med sannolikheten att ha antagits. Av Tabell 13 kan vi se att följande faktorer har samband med sannolikheten att bli antagen till Teknisksprånget; kön, migrationsbakgrund, gymnasieprogram, urbaniseringsgrad och studieresultat från gymnasieskolan. Det finns inte några signifikanta samband för social bakgrund; varken för föräldrarnas utbildningsnivå eller socioekonomiska tillhörighet.

Kvinnor har högre sannolikhet att ha antagits om de sökt till Teknisksprånget. Av den deskriptiva statistiken kunde vi se att fler kvinnor antogs om de sökt Teknisksprånget. Denna analys visar att kvinnor antas i högre utsträckning än män, och att detta inte kan förklaras av skillnader i de bakgrundsfaktorer som ingår i analysen.

De med svensk bakgrund har högre sannolikhet att ha antagits. Detta kunde vi också se av den deskriptiva statistiken, och denna analys förstärker bilden genom att visa att detta inte kan förklaras av skillnader i de bakgrundsfaktorer som här undersöks.

De som gått teknikprogrammet har högre sannolikhet att bli antagna, jämfört med ungdomar från naturvetenskapsprogrammet.

De som bor i mindre urbaniserade områden har en högre sannolikhet att ha antagits till Teknisksprånget. Denna analys visar att ungdomar från mindre urbaniserade områden, särskilt de från mindre städer, tätort och landsbygd, har högre sannolikhet att bli antagna. Den tidigare redovisade deskriptiva statistiken visade också på detta mönster, och denna analys förstärker resultatet genom att visa att detta inte kan förklaras av skillnader i övriga faktorer som i analysen.

Ju högre studieresultat, desto högre är sannolikheten att ha blivit antagen till Teknisksprånget. Detta är ett tydligt resultat, då styrkan på sambandet ökar för varje intervall av GBP.

Sammantaget har ungdomar som är kvinnor, gått teknikprogrammet, bor i mindre urbaniserade områden samt har hög GBP högre sannolikhet för att ha blivit antagna till Tekniksprånget.

4.4 Övergång till högskolan

Detta avsnitt handlar om övergång till högskolan, med särskilt fokus på övergång till högskolans utbildningsinriktningar mot teknik och naturvetenskap.

För det första presenteras övergång till högskolestudier direkt efter praktiken, här undersöks enbart deltagare i Tekniksprånget. Vi undersöker om deltagare gått vidare till högskolestudier inom en, två respektive tre terminer som efterföljer praktiken. Här presenteras också inriktningen på högskolestudierna för de som gått över till högskolestudier.⁴¹ Syftet med denna redovisning är att klarlägga hur vanligt det är att deltagare går vidare till högskolestudier med inriktning mot teknik och naturvetenskap direkt efter praktikomgången.

För det andra presenteras jämförelser mellan tidigare deltagare, övriga sökande, samt övriga i målgruppen. Här undersöks hur vanligt det är att ungdomar påbörjat högskolestudier två år efter de avslutat gymnasiestudierna, och om de läser en högskoleutbildning mot teknik eller naturvetenskap.⁴² Syftet med analysen är klargöra om deltagare går över till högskolan i högre utsträckning än jämförelsegrupperna, och om de i högre utsträckning väljer att läsa utbildningar inriktade mot teknik och naturvetenskap.

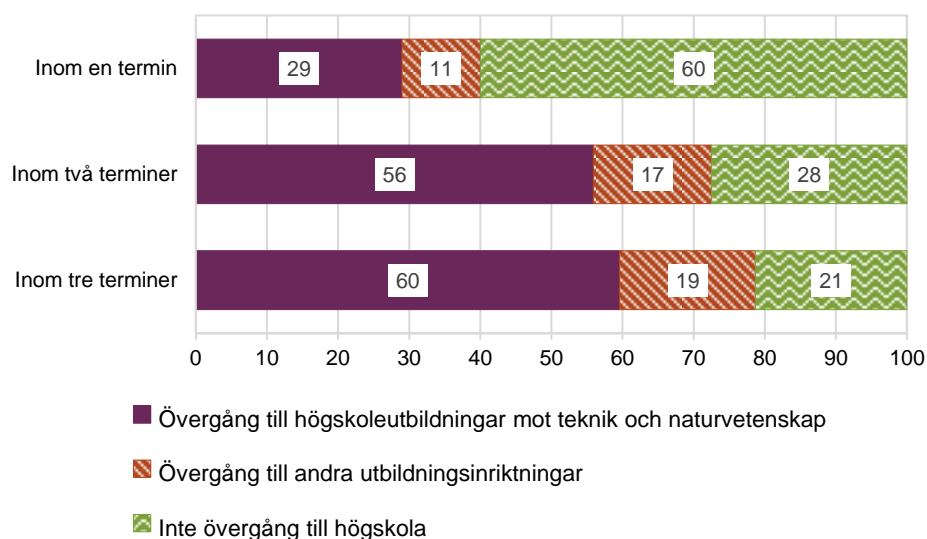
Sex av tio deltagare studerar vidare mot teknik eller naturvetenskap

I denna analys följer vi ungdomar som deltagit i Tekniksprångets praktik och undersöker om de gått över till högskolestudier, och på vilka utbildningsinriktningar de i så fall studerar. När vi beskriver resultaten fokuserar vi framför allt på hur många som studerar vidare på högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. I 0 redovisas övergång till högskolan inom en, två respektive tre terminer efter genomförd praktik.

⁴¹ Inriktningen på högskolestudierna avser här den första terminen ungdomen varit registrerad på högskolan. Vi har inte undersökt om personerna därefter fortsatt studier på samma inriktning. Personer kan alltså både byta till och från utbildningsinriktningar mot teknik och naturvetenskap. Om något är övergången till teknik och naturvetenskap mer troligen en underskattning än överskattning, eftersom ungdomar som påbörjat högskolestudier på våren kanske valt att gå en annan inriktning i väntan på att börja ett program på hösten.

⁴² Två år mäts här som registrering inom fem terminer efter avslutade studier i gymnasieskolan

Diagram 3. Övergång till högskola för deltagare i Tekniksprånget, en, två respektive tre terminer efter deras deltagande i praktikomgången. Redovisning av hur stor andel (procent) som gått över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap, andra utbildningsinriktningar alternativt inte gjort övergång till högskola

Av 0 kan vi se att det är en stor skillnad mellan hur många som gör en övergång inom en respektive två terminer. Diagrammet visar att 29 procent av deltagarna gått över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap inom en termin, vilket ökat till 56 procent inom två terminer och 60 procent inom tre terminer. Skälet till den stora skillnaden inom en respektive två terminer är att det är vanligare att påbörja en högskoleutbildning på hösten. För mer detaljerade uppgifter om övergång inom en termin per praktikomgång, se Diagram 4.

I Tabell 14 redovisas också övergång till högskolan en, två och tre terminer, men här presenteras också mer detaljerade uppgifter om vilka utbildningsinriktningar deltagarna studerar på.

Tabell 14. Övergång till högskola inom en, två och tre terminer efter deltagandet i Tekniksprånget. Inriktning på högskolestudier första registrerade terminen redovisas för ungdomar som påbörjat högskolestudier. Deltagare i Tekniksprånget, hösten 2012 till och med hösten 2020, våren 2020 samt hösten 2019. Antal och andel (procent)

	Inom en termin		Inom två terminer		Inom tre terminer	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare i Tekniksprånget, totalt	4 791	100	4 609	100	4 395	100
Övergång till högskola, totalt	1 918	40,0	3 340	72,5	3 458	78,7
varav, utbildningsinriktning:						
Pedagogik och lärarutbildning	10	0,2	23	0,5	23	0,5
Humaniora och konst	176	3,7	221	4,8	235	5,3

	Inom en termin		Inom två terminer		Inom tre terminer	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration	185	3,9	282	6,1	319	7,3
Naturvetenskap, matematik och data	307	6,4	383	8,3	407	9,3
Teknik och tillverkning	1 082	22,6	2 192	47,6	2 209	50,3
Lantbruk, skogsbruk och djursjukvård	11	0,2	16	0,3	16	0,4
Hälso- och sjukvård, samt social omsorg	132	2,8	200	4,3	224	5,1
Tjänster	15	0,3	16	0,3	18	0,4
Allmän utbildning	0	0	7	0,2	7	0,2
Inte övergång till högskola	2 873	60	1 269	27,5	937	21,3

Tabellnotering: I beräkningarna ingår de deltagare från Tekniksprångets praktikomgångar som är möjliga att följa för respektive beräkning om övergång till högskola. Den senaste uppgiften om övergång till högskola är för vårterminen 2021. Inom en termin; deltagare till och med hösten 2020, inom två terminer; deltagare till och med våren 2020, inom tre terminer; deltagare till och med hösten 2019.

Vi kan se av Tabell 14 att det är stor skillnad på hur många som fortsatt till högskolestudier oavsett utbildningsinriktning efter en respektive två terminer. Medan 40 procent gått över till studier efter en termin, har 72,5 procent gjort det efter två terminer samt 78,7 procent efter tre terminer. Resterande beskrivning av resultaten i Tabell 14 fokuserar därför på övergång till högskola efter två och tre terminer.

Som tidigare nämndes i samband med 0 går majoriteten av de som deltagit i Tekniksprånget vidare mot högskoleutbildningar med inriktning mot teknik eller naturvetenskap. Efter tre terminer har sex av tio (59,6 procent) påbörjat en högskoleutbildning antingen mot teknik och tillverkning eller mot naturvetenskap, matematik och data. Det är framför allt utbildningar med inriktning mot teknik som lockat de tidigare deltagarna i Tekniksprånget. Efter tre terminer har hälften (50,3 procent) gått över till studier med inriktning mot teknik och tillverkning. Därefter är det vanligast med studier inom naturvetenskap, matematik och data. Nästan en av tio (9,3 procent) studerar på högskolan inom denna utbildningsinriktning efter tre terminer. Två av tio (19,1 procent) har fortsatt till högskolestudier mot andra utbildningsinriktningar än teknik och naturvetenskap efter tre terminer.

Deltagare studerar oftare vidare mot teknik och naturvetenskap

I detta avsnitt redovisas jämförelser mellan deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. I Tabell 15 redovisas övergång till högskola inom två år efter avslutade gymnasiestudier.⁴³ I tabellen redovisas om de har gått över till högskola

⁴³ Inom två år efter gymnasieavslut mät här som registrering på högskolan de fem terminer som efterföljer vårterminen för avslutade gymnasiestudier.

och vilka utbildningsinriktningar de i så fall börjat sina studier på.⁴⁴ För att det ska finnas tid till att göra Tekniksprånget mellan gymnasiet och högskolan har vi valt att undersöka övergång till högskolestudier inom två år efter gymnasiestudierna. De flesta som deltar i Tekniksprånget har blivit antagna dit samma år eller året efter de avslutade sina gymnasiestudier.⁴⁵ Vi bedömer alltså att det förflutit tillräckligt med tid för att jämföra deltagare med de som inte deltagit. I analysen ingår ungdomar som avslutat gymnasieskolan 2012-2018.⁴⁶ Syftet med redovisningen är dels att visa om deltagare i högre utsträckning går vidare till högskoleutbildningar inriktade mot teknik och naturvetenskap.

Tabell 15. Inriktning på högskolestudierna för ungdomar som har övergått till högskolan inom två år. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen. Avgångselever från gymnasieskolan 2012–2018. Antal och andel (procent)

	Deltagare		Övriga sökande		Övriga i målgruppen		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ungdomar i respektive jämförelsegrupp, totalt	4 014	100	11 174	100	122 848	100	138 036	100,0
Övergång till högskola	3 512	87,5	9 207	82,4	89 126	72,5	101 845	73,8
varav, utbildningsinriktning:								
Pedagogik och lärarutbildning	30	0,7	185	1,7	3 068	2,5	3 283	2,4
Humaniora och konst	348	8,7	821	7,3	6 863	5,6	8 032	5,8
Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration	330	8,2	978	8,8	12 735	10,4	14 043	10,2
Naturvetenskap, matematik och data	522	13	1 195	10,7	10 752	8,8	12 469	9,0
Teknik och tillverkning	2 029	50,5	5 098	45,6	39 799	32,4	46 926	34,0
Lantbruk, skogsbruk och djursjukvård	12	0,3	48	0,4	816	0,7	876	0,6
Hälso- och sjukvård, samt social omsorg	211	5,3	820	7,3	14 124	11,5	15 155	11,0
Tjänster	30	0,7	62	0,6	969	0,8	1 061	0,8
Allmän utbildning	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Inte övergång till högskola	502	12,5	1 967	17,6	33 722	27,5	36 191	26,2

Med övergång till högskola inom två år avses den individ som har varit registrerad på högskolan någon gång de fem efterföljande terminerna efter gymnasieavslut. Exempelvis, om en ungdom har slutat gymnasieskolan våren 2012, räknas övergång som högskola inom två år om den varit registrerad någon termin från och med höstterminen 2012 till och med höstterminen 2014. Inriktning på högskolestudierna redovisas för den först förekommande terminen.

⁴⁴ Det är inriktningen på studierna den första förekommande terminen på högskolan som redovisas i tabellen. Denna beräkning är i viss mån trubbig, då ungdomarna kan ha påbörjat en utbildningsinriktning och därefter bytt till en annan utbildningsinriktning. Vi menar dock att analysen ändå visar på generella mönster och hur utbildningsval skiljer sig mellan de tre grupper av ungdomar som jämförs i analysen.

⁴⁵ Tabell 3 visade att 95 procent av ungdomarna som antagits till Tekniksprånget, har antagit upp till ett år efter avslutade gymnasiestudier.

⁴⁶ Ungdomar som avslutat gymnasieskolan senare än 2018 kan inte vara med i analysen eftersom de uppgifter om övergång till högskola som används i analysen ännu inte fanns tillgängliga

Deltagare i Tekniksprånget går i högst utsträckning över till högskolestudier. De går också oftare vidare till utbildningar i enlighet med insatsens syfte, det vill säga mot antingen teknik eller naturvetenskap. Detta är det huvudsakliga resultatet från Tabell 15, som kommenteras ytterligare här nedan.

Värt att lyfta fram vad gäller övergång till högskolan oavsett utbildningsinriktning är att det inte är lika stor skillnad mellan deltagare och övriga sökande, som det är mellan deltagare och övriga i målgruppen. Två år efter gymnasiestudierna har 87,5 av tidigare deltagare gått över till högskolestudier. Att jämföra med 82,4 procent bland övriga sökande, och 73,8 bland övriga i målgruppen.

Som nämnts fortsätter deltagare i Tekniksprånget i högre utsträckning på högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och tillverkning eller naturvetenskap, matematik och data. Sammanlagt har 63,5 procent av tidigare deltagare gått över till en högskoleutbildning mot dessa områden. Jämfört med övriga sökande är skillnaden här något större, än för övergång till högskolan oavsett utbildningsinriktning. Bland övriga sökande har 56,3 procent gått över till teknik eller naturvetenskap på högskolan. Även här hittar vi den största skillnaden mellan deltagare och övriga i målgruppen. Bland de som varken sökt eller deltagit i insatsen har 41,2 procent påbörjat högskolestudier mot teknik eller naturvetenskap.

Majoriteten av de som läser vidare på högskolan går vidare till utbildningar mot teknik och tillverkning. Det gäller alla tre grupper av ungdomar som jämförs. Bland deltagare har hälften, 50,5 procent, fortsatt till en högskoleutbildning inom teknik och tillverkning. Att jämföra med 45,6 procent bland övriga sökande, och 32,4 procent bland övriga i målgruppen. Den näst vanligaste utbildningsinriktningen för deltagare är naturvetenskap, matematik och data; 13,0 procent läser en utbildning mot detta område. Detta är också den näst vanligaste inriktningen för övriga sökande, 10,7 procent har gått över till en utbildning mot detta område i denna grupp. Bland övriga i målgruppen är en annan utbildningsinriktning näst vanligast; 11,5 procent studerar vidare mot hälso- och sjukvård samt social omsorg. Utbildningsvalen ser alltså något annorlunda ut för de ungdomar som varken sökt eller deltagit i insatsen. För denna grupp är den tredje vanligaste inriktningen samhällsvetenskap, juridik, handel och administration (10,4 procent) och först som fjärde vanligaste inriktning kommer utbildningar mot naturvetenskap, matematik och data (8,8 procent).

Vilka läser vidare mot teknik och naturvetenskap?

I nästa avsnitt presenteras en fördjupad analys över sannolikheten för övergång till högskolestudier mot teknik och naturvetenskap. Innan den analysen presenteras, som inkluderar bakgrundsfaktorerna, kommer vi nu att beskriva mönstren för hur många (andel i procent) som gjort en sådan övergång utifrån bakgrundsfaktorerna och för respektive grupp av ungdomar. Denna statistik återfinns i Tabell 16.

Tabell 16. Antal och andel (procent) som börjat på högskoleutbildningar inriktade mot teknik eller naturvetenskap inom två år efter avslutade gymnasiestudier. Deltagare, övriga sökande samt övriga i målgruppen. Avgångselever från gymnasieskolan 2012–2018.

	Deltagare		Övriga sökande		Övriga i målgruppen	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Totalt	2 551	63,6	6 293	56,3	50 551	41,1
Kön						
Man	1 362	68,2	4 368	60,7	35 692	48,5
Kvinna	1 189	58,9	1 925	48,4	14 859	30,2
Migrationsbakgrund						
Svensk bakgrund	2 330	64,2	5 186	57,0	39 681	42,1
Utländsk bakgrund	221	57,4	1 106	53,2	10 870	38,1
Kön och migrationsbakgrund						
Svensk, kvinna	1 062	59,6	1 568	49,8	11 609	31,8
Svensk, man	1 268	68,7	3 618	60,9	28 072	48,5
Utländsk, kvinna	127	54,3	356	43,3	3 250	25,4
Utländsk, man	94	62,3	750	59,8	7 620	48,3
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå						
Grundskoleutbildning	15	68,2	106	49,3	1 053	34,2
Gymnasial utbildning	330	62,6	1 039	52,7	11 586	37,4
Eftergymnasial	1 954	63,9	4 581	57,3	34 133	42,5
Forskarutbildning	241	62,8	479	57,3	3 120	45,6
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet						
Arbetare	221	56,2	893	53,2	9 455	37,8
Tjänstemän	341	65,2	856	56,5	7 358	40,9
Chefer och specialister	1 840	64,1	3 997	57,5	28 667	43,2
Föräldrar med högskoleutbildning mot natur/teknik						
Ingen förälder	1 177	61,4	3 311	54,2	29 919	38,2
En förälder	896	63,9	2 036	58,5	14 624	44,8
Båda föräldrar	468	69,3	874	60,2	5 475	51,8
Tidigare gymnasieprogram						
Naturvetenskapsprogrammet	1 601	62,4	3 852	55,3	30 300	37,9

	Deltagare		Övriga sökande		Övriga i målgruppen	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Teknikprogrammet	901	66,3	2 332	58,4	20 246	47,1
Övriga program	49	54,4	109	49,5	5	19,2
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun						
Storstad och storstadsnära kommun	1 128	64,4	2 926	56,8	19 165	40,5
Större stad och kommun nära större stad	920	62,2	2 281	55,9	19 432	41,5
Mindre städer, tätort och landsbygd	503	64,2	1 085	55,8	11 937	41,6
Studieresultat gymnasieskolan, GBP						
0 - 12,8	78	41,5	612	38,2	5 841	21,8
12,8 - 14,6	247	58,8	1 196	54,9	9 895	38,8
14,6 - 16,2	482	62,5	1 455	59,7	11 013	44,8
16,2 - 17,9	691	67,0	1 597	63,8	11 869	51,2
17,9 - 20,0	1 053	65,7	1 433	58,4	11 933	52,3

Tabellnotering: Uppgifter saknas för migrationsbakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå, föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet, föräldrarnas utbildningsinriktning på högskolestudier, tidigare gymnasieprogram samt urbaniseringsgrad. Se Tabell 20 till Tabell 25.

Tabell 16 visar sammantaget att bakgrundsfaktorer har ett samband med i vilken grad ungdomarna går över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. Sambanden återfinns för alla tre grupper av ungdomar. För några faktorer är skillnaden ibland mindre eller större bland deltagare. Generellt sett går följande grupper i högre grad över till utbildningar mot teknik och naturvetenskap; män, de med svensk bakgrund, de med mer gynnsam social bakgrund såväl utifrån föräldrarnas utbildningsnivå och socioekonomiska tillhörighet, de med föräldrar som har högskoleutbildning mot teknik och naturvetenskap, ungdomar som gått teknikprogrammet, och de med höga studieresultat. Det är inga markanta skillnader utifrån urbaniseringsgrad. Vi har också undersökt kombinationen av kön och migrationsbakgrund, vilken visar att män med utländsk bakgrund ligger nära män med svensk bakgrund, medan kvinnor med utländsk bakgrund i lägst grad går över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap.

Mest intressant för denna rapport är skillnader mellan deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Vi kan se av Tabell 16 att skillnaden mellan män och kvinnor är lägre bland deltagare jämfört med övriga sökande och övriga i målgruppen. Vi kan också se att skillnaden mellan de med svensk respektive utländsk bakgrund omvänt är störst bland deltagare. När vi undersöker

kombinationer av kön och migrationsbakgrund ser vi att skillnaderna mellan de fyra kombinationerna är mindre bland deltagare än bland övriga grupper. Vi kan också se ett mönster av att ungdomar med mer gynnsam social bakgrund i högre grad går över till utbildningar mot teknik och naturvetenskap för övriga sökande och övriga i målgruppen, men att motsvarande mönster inte återfinns bland deltagare. Sambandet att i högre grad gå över till utbildningar mot teknik och naturvetenskap när föräldrarna gått dessa utbildningar är också högre för övriga i målgruppen jämfört med deltagare. Likaså är skillnaden mindre bland deltagare utifrån gymnasieprogram, och det tycks gälla att det är mindre skillnader även utifrån studieresultat för deltagare.

4.5 Sannolikheten för övergång till högskolestudier mot teknik eller naturvetenskap

I detta avsnitt presenteras fördjupade analyser över sannolikheten att ha gått vidare till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och naturvetenskap. Syftet med analyserna är att undersöka om deltagare i Teknisksprånget har högre sannolikhet att göra en övergång till dessa högskoleutbildningar, konstanthållet för andra faktorer. Analyserna visar också vilken betydelse andra faktorer har för övergång till högskolan, och om de har olika betydelse för deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. I Tabell 17 presenteras dessa analyser.

Tabell 17. Logistisk regression över sannolikheten att ha gjort en övergång till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och tillverkning, eller naturvetenskap, matematik och data inom 2 år efter avslutad gymnasieskola. Ungdomar i målgruppen, dvs avgångselever från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet, 2012-2018.

	Alla	Övriga i målgruppen	Övriga sökande	Deltagare
	n = 138 036	n = 122 848	n = 11 174	n = 4 014
Jämförelsegrupper	1	---	---	---
Övriga i målgruppen (ref)				
Övriga sökande	1,659***	---	---	---
Deltagare	2,068***	---	---	---
Kön. Kvinna (ref), Man	2,549***	2,657***	1,918***	1,603***
Migrationsbakgrund. Svensk (ref)	1	1	1	1
Utländsk bakgrund	1,231***	1,245***	1,154*	0,947
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå Gymnasial utbildning (ref)	1	1	1	1
Eftergymnasial	1,068***	1,07***	1,082	0,886
Forskarutbildning	1,074*	1,087**	1,036	0,818
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Arbetare (ref)	1	1	1	1
Tjänstemän	1,004	1,000	1,001	1,355*

	Alla	Övriga i målgruppen	Övriga sökande	Deltagare
	n = 138 036	n = 122 848	n = 11 174	n = 4 014
Chefer och specialister	0,964*	0,959*	0,968	1,294*
Tidigare gymnasieprogram Naturvetenskapsprogrammet (ref)	1	1	1	1
Teknikprogrammet	1,629***	1,679***	1,244***	1,237**
Övriga gymnasieprogram	1,129	1,611	0,967	0,915
Urbaniseringsgrad. Storstad och storstadsnära kommun (ref)	1	1	1	1
Större stad och kommun nära större stad	1,034*	1,046**	0,974	0,911
Mindre städer, tätort och landsbygd	1,027	1,031	0,993	1,016
Studieresultat gymnasieskolan, GBP 0 - 12,8	1	1	1	1
12,8 - 14,6	2,723***	2,799***	2,125***	1,998***
14,6 - 16,2	4,073***	4,244***	2,844***	2,621***
16,2 - 17,9	5,905***	6,202***	3,803***	3,405***
17,9 - 20,0	6,581***	7,129***	3,229***	3,421***
Konstant	0,090***	0,083***	0,297***	0,408***
Cox & Snell R Square	0,119	0,118	0,051	0,031
Nagelkerke R Square	0,160	0,159	0,068	0,043

I Tabell 17 presenteras fyra analyser, i varsin kolumn. Vi börjar med att beskriva resultaten för alla i målgruppen. Denna analys visar att deltagare i Tekniksprånget har högre sannolikhet att gå över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. Av den deskriptiva statistiken kunde vi se att deltagare i högre grad än övriga sökande och övriga i målgruppen går över till dessa utbildningar. Denna analys bekräftar och förstärker därmed den bilden genom att visa att deltagare har högre sannolikhet att gå över till dessa studier och att detta resultat inte beror på skillnader i de övriga faktorerna som ingår i analysen.

Värt att nämna är att såväl övriga sökande som deltagare har högre sannolikhet att gå över till högskoleutbildningar mot teknik eller naturvetenskap jämfört med övriga i målgruppen som här är referensgrupp. Av övriga faktorer som ingår i denna analys har särskilt kön och studieresultat i gymnasieskolan (GBP) störst betydelse för sannolikheten att börja en högskoleutbildning mot teknik eller naturvetenskap. Män har högre sannolikhet att gå över till dessa utbildningar, likaså de med hög GBP. Migrationsbakgrund och gymnasieprogram har också betydelse för sannolikheten att påbörja dessa högskoleutbildningar. De med utländsk bakgrund har högre sannolikhet att gå över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap än de med svensk bakgrund. Likaså de som gått teknikprogrammet jämfört med de som gått naturvetenskapsprogrammet.

Tre analyser har också genomförts för respektive grupp av ungdomar; deltagare, övriga sökande och övriga i målgruppen. Genom att jämföra resultaten i dessa tre analyser kan vi se om faktorerna slår olika för respektive grupp av ungdomar. Intressanta resultat är att kön och hög GBP har mindre betydelse bland deltagare. Med andra ord är glappet mellan män och kvinnor, och mellan sämre och bättre studieresultat, mindre vad gäller sannolikheten att börja högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. Kvinnor som deltagit i Teknicsprånget går alltså i högre grad över till dessa utbildningar jämfört med kvinnor som inte deltagit i insatsen. På motsvarande vis visar analyserna att höga studieresultat inte är lika avgörande för att gå över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap för deltagare, jämfört med övriga sökande och övriga i målgruppen.

När vi jämför de tre analyserna kan vi också se att gymnasieprogram inte har lika stor betydelse för sannolikheten att gå vidare till högskolestudier mot teknik och naturvetenskap för deltagare. De som gått teknikprogrammet har högre sannolikhet att börja dessa utbildningar, men sambandet är inte lika starkt för deltagare som för övriga i målgruppen. Här är dock oddskvoten ungefär lika stor för deltagare som för övriga sökande.

Ett annat resultat är att sambandet mellan utländsk bakgrund och övergång till högskoleutbildningar mot teknik och natur inte är signifikant för gruppen deltagare. De med utländsk bakgrund har högre sannolikhet för övergång till nämnda utbildningar, men detta gäller alltså inte för gruppen deltagare.

4.6 Registerstudien: sammanfattning

Det övergripande resultatet är att intresset för att delta i Teknicsprånget är stort, och att deltagare i högre utsträckning går vidare till högskolestudier mot teknik och naturvetenskap. Särskilt kvinnor gynnas av insatsen, medan andra grupper av ungdomar tar del av insatsen i lägre utsträckning.

Söktrycket är högt till Teknicsprånget; bara en av fyra sökande har antagits och deltagit i insatsen.

Antalet praktikplatser per år var som flest mellan 2014 och 2016, med omkring 700 deltagare. Från och med 2017 har antalet deltagare per år minskat till omkring 550 till 600 deltagare fram till och med 2019. Antalet deltagare 2020 var betydligt färre, endast omkring 400. Detta kan förstås mot bakgrund av pandemin. Enligt uppgifter från IVA till Skolverket uppgår antalet deltagare till 461 år 2021.⁴⁷

Deltagare kommer främst från naturvetenskapsprogrammet; 64 procent medan 34 procent kommer från teknikprogrammet. Detta återspeglar att fler går naturvetenskap på gymnasiet och ligger nära fördelningen mellan teknik- och naturvetenskapsprogrammet.

⁴⁷ Detta enligt underlag från IVA till Skolverket inför delredovisning för 2021.

Deltagare påbörjar vanligen Tekniksprånget samma år som de avslutat gymnasieskolan (57 procent) eller året därpå (38 procent). De är vanligen 19 år eller 20 år när de antas.

Deltagare utmärker sig vad gäller social bakgrund, migrationsbakgrund, och studieresultat jämfört med övriga sökande och övriga i målgruppen. De har bättre studieresultat från gymnasieskolan än båda jämförelsegrupperna. De med svensk bakgrund är överrepresenterade bland deltagare jämfört med båda jämförelsegrupperna. Deltagares föräldrar har i högre utsträckning högre utbildningsnivå än båda jämförelsegrupperna. Deltagare har också i högre utsträckning föräldrar som läst en högskoleutbildning med inriktning mot teknik eller naturvetenskap. Deltagares föräldrar är oftare chefer och specialister jämfört med de två andra jämförelsegrupperna.

Av de som söker till Tekniksprånget är könsfördelningen lik fördelningen i målgruppen; 60 procent män och 40 procent kvinnor. Men kvinnor blir i högre utsträckning antagna till Tekniksprånget. Könsfördelningen bland deltagare är därför jämn: 49 procent män och 51 procent kvinnor.

Deltagare bor framför allt i storstad och storstadsnära kommuner. Samtidigt blir sökande från mindre städer, tätort och landsbygd i högre utsträckning antagna till Tekniksprånget om de väl söker. Det är färre sökande från mindre urbaniserade områden, men de blir i högre utsträckning antagna till en praktikplats.

De fördjupade analyserna visar att de med svensk bakgrund, högre social bakgrund, från teknikprogrammet, från mer urbaniserade områden, med högre betyg i högre utsträckning söker till Tekniksprånget.

De fördjupade analyserna visar också att kvinnor, de med svensk bakgrund, de från teknikprogrammet, de från mindre urbaniserade områden och med höga studieresultat i högre grad blir antagna till Tekniksprånget.

Sex av tio deltagare studerar vidare mot teknik eller naturvetenskap inom tre terminer efter deltagandet i Tekniksprånget.

Jämförelser med övriga ungdomar i målgruppen visar att deltagare i högre utsträckning går över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap. I genomsnitt har 43 procent av alla ungdomar (i målgruppen) gått över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap inom två år efter avslutade gymnasiestudier. Motsvarande andel av de som däremellan deltagit i Tekniksprånget är 63,5 procent.

Fördjupade analyser har visat att även följande grupper har högre sannolikhet att gå över till högskoleutbildningar mot teknik och naturvetenskap inom två år; män, personer med utländsk bakgrund, de från teknikprogrammet, de med höga studieresultat. Analyser som genomförts på respektive grupp av ungdomar visar att betydelsen av kön och höga studieresultat inte är lika stor för deltagare som för övriga sökande och övriga i målgruppen.

5. Resultat från Intervjustudien

I detta avsnitt beskrivs resultaten från intervjustudien. Inledningsvis ges en beskrivning av de ungdomar som har intervjuats. Därefter beskrivs de intervjuades intresse för teknik och naturvetenskap, vad som varit av betydelse i gymnasievalet, skälen till att delta i Tekniksprånget, vad deltagandet betytt för deras intresse för teknik och naturvetenskap samt de intervjuades tankar om utbildning, arbete och framtiden.

I avsnittet beskrivs de intervjuade ungdomarnas upplevelser och erfarenheter. Resultaten kan inte användas för att dra slutsatser om deltagare i Tekniksprånget generellt.

5.1 Om deltagarna i Tekniksprånget

De ungdomar som intervjuats har gått på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet i gymnasieskolan, främst på de nationellt fastställda inriktningarna, men i några fall även på särskilda varianter inom det estetiska området och spetsutbildning i matematik.

Ungdomarna genomförde Tekniksprångets praktik under våren 2021. I intervjuerna framgår att tiden mellan avslutade gymnasiestudier och deltagandet i praktiken har ägnats åt bland annat arbete och/eller kortare studier. Ungefär hälften av de ungdomar som intervjuats uppger att de tog ett sabbatsår efter avslutade gymnasiestudier för att de bland annat ville fundera över vad de vill göra i framtiden och testa på att arbeta och tjäna pengar. Ett fåtal uppger även skoltrötthet som en av anledningarna till att ta ett sabbatsår. Flera av de ungdomar som intervjuats påbörjade i stället studier på högskola eller universitet efter avslutade gymnasiestudier, men avbröt studierna under första terminen. Anledningarna till avhoppet var blandade, men främst uppger de intervjuade att utbildningarnas innehåll inte var det förväntade och att det var mycket distansstudier på grund av covid-19 pandemin, vilket försvårade inläringen och därmed motivationen att fortsätta.

I intervjuerna framgår att tankar och funderingar på en utbildning och karriär inom teknik, naturvetenskap och ingenjörsvetenskap har funnits ett tag hos ett flertal av ungdomarna, redan innan deltagandet i Tekniksprångets praktik. Vissa berättar i intervjuerna att de varit övertygade en längre tid om att de ska bli till exempel civilingenjör och andra berättar att de haft tankar på att det är det sannolikt litar, i och med intresset för ämnen som teknik och naturvetenskap. I intervjuerna framgår även att det finns exempel där intresset för teknik varit obefintligt till en början för att sedan ta motsatt riktning.

När intervjuerna genomfördes studerade en större del av ungdomarna en högskoleingenjör- eller civilingenjörsutbildning, eller annan utbildning inom det naturvetenskapliga området. Några av de intervjuade befann sig i arbete, ibland på

samma arbetsplats där praktiken genomfördes, men uppger i intervjuerna att de har tydliga planer på att studera en ingenjörsutbildning inom kort. Det finns också exempel där den intervjuade har bytt bana efter Teknisksprångets praktik och studerar inom ett annat ämnesområde.

5.2 Hur intresset för teknik och naturvetenskap väcktes

Gemensamt för de intervjuade ungdomarna är att de har ett intresse för teknik och naturvetenskap. Ungdomarna tillfrågades om hur intresset för teknik och naturvetenskap väcktes och de flesta beskriver flera faktorer som påverkat. Flera av de intervjuade uppger att intressena funnits sedan barnsben, att det är ämnen som de alltid känt sig bekväma med och att intresset alltid funnits där, utan att egentligen veta hur det kom till. En av de intervjuade svarar följande på frågan om när intresset väcktes:

Jag bara tror att det är så att jag alltid försökt veta hur saker och ting fungerar även det minsta lilla saken till exempel ficklampan. Om ficklampan eller något sånt där skulle gå sönder eller om jag hade typ någonting som jag bara kunde öppna upp till exempel en penna bara jag försöker alltid bara öppna upp den kolla okej hur fungerar den [...] Så då blir det mer intressant om jag verkligen kunde förstå allting och sen att ja, okej, genom det här så kan jag plocka ihop den och också sen kan jag sätta ihop den på samma sätt och sånt där.

I intervjuerna framgår det att intresset för teknik och naturvetenskap för ett flertal av ungdomarna har väckts eller fördjupats under skolgången i takt med stigande ålder. Särskilt grundskolans senare årskurser och gymnasieskolan uppges i intervjuerna vara centrala då intresset ökade för bland annat matematik, teknik, programmering, kemi, biologi och fysik. En av de intervjuade berättar om när undervisningen i de naturorienterade ämnen övergick till mer undervisning i de enskilda ämnena:

Ja, jag tyckte väl på högstadiet så började man ju provsmaka mer på just de rena NO ämnena med kemi och fysik och biologi. På mellanstadiet var det väl mer NO timmar man hade. Och då tror jag att jag fastnade mer för det här med miljön, kroppen och fysik också det här med hur det funkar. Så där väcktes det lite mer.

Även uppmuntran och engagemang från lärare nämns av några intervjuade ungdomar som bidragande orsak till ett ökat intresse för ämnena. I intervjuerna framgår även att det finns exempel där intresset till teknik i skolan varit obefintligt till en början, men där engagerade lärare påverkat intresset i annan riktning.

Ett flertal av de ungdomar som intervjuats berättar också att teknik och naturvetenskap varit vanligt återkommande samtalsämnen i hemmiljön. Exempelvis har teknik och naturvetenskap varit närvarande under uppväxten via föräldrarna, som i vissa fall själva är ingenjörer, eller äldre syskon som har ett eget intresse av ämnena. I följande citat är det tydligt att intervjupersonens äldre syster haft betydelse för intresset från tidig ålder:

[...] när jag var ännu mindre innan jag ens börjat på skolan, då hade jag, jag har ju en äldre syster som sagt och jag ville alltid försöka, ja men hänga med henne också, jag vill också vara som dom, ja men jag vill också kunna läsa och räkna och allt.

Det framgår även i intervjuerna med några av ungdomarna att de har vänner eller bekanta som är intresserade av ämnena eller andra anhöriga som studerar eller har studerat till ingenjör. På så sätt har även släkt och vänner bidragit till att introducera intervjupersonerna i teknik, naturvetenskap och ingenjörsyrket.

5.3 Vad som gör teknik och naturvetenskap intressant

Ungdomarna har under intervjuerna tillfrågats vad som gör teknik och naturvetenskap intressant. Några av de saker som nämns är att lösa problem, utreda, utveckla och analysera. Flera av de intervjuade ungdomarna betonar just framtiden när de berättar vad det är som gör det intressant och åtråvärt. En av de intervjuade ungdomarna beskriver det så här:

Men det som jag tycker är så coolt är ju att allt som vi redan vet och använder, alltså datorer, det som vi antar är självklart att äpplet faller mot marken och allt sådant, det har ju någon ändå suttit och tänkt på och klurat och sedan har det blivit basutbudet nu flera år senare. Så att, det är ju faktiskt coolt att tänka att forskare i dag kommer ju att lägga all grundläggande baskunskap för folk längre framåt. Så det tycker jag är coolt och att också redan ha funnits hela tiden men att vi hittar på begrepp och hittar på tekniken för att förstå varför det är som det är, det är därför.

En annan som intervjuats, som i grunden är väldigt intresserad av samhället i stort, ser tekniken som något som för vidare hur samhället byggs upp och utvecklas:

Ja men alltså det är väl mera natur och teknik som har byggt upp det moderna samhället som vi lever i idag som från den industriella revolutionen så jag älskar att [otydligt] tillbaka på historiska genombrott inom naturvetenskapen och det är väl liksom det som har sporrat mig att till söka något naturvetenskapligt för att sedan kunna applicera det till någonting samhällsvetenskapligt.

I intervjuerna berättar några av ungdomarna att de har ett intresse av ämnen som fysik eller kemi mer generellt, medan andra tycker det är mer lockande med specifikt caddning, programmering av spel, anatomi eller astronomi. En som intervjuats beskriver tjusningen i att sitta och räkna matematik, det logiska tänkandet bakom och att det finns ett rätt eller fel svar. En annan som intervjuats som är intresserad av programmering berättar att det inte är själva kodningen som är rolig, utan det handlar om att ha en idé och använda programmeringen för att uppnå något.

5.4 Viktigt med bred gymnasieutbildning

Ungdomarna har i intervjuerna resonerat kring sitt gymnasieval och vad som varit bärande i valen. Förutom att de har ett intresse för teknik och naturvetenskap i grunden, beskriver de intervjuade ungdomarna både teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet som breda utbildningar som ger många

valmöjligheter i framtiden. Flera av de intervjuade ungdomarna berättar att valet av en bred utbildning blev självklart då intresset för ämnena fanns, men att de var osäkra på vad de ville göra i framtiden. Det finns även exempel där föräldrar och syskon haft en viss påverkan i valet av utbildning eller närheten till utbildningen. I intervjuerna framgår också några exempel på att valet av naturvetenskapsprogrammet setts som självklart när grundskolan gått bra. En intervjuperson berättar att den alltid haft lätt för sig i skolan och haft bra betyg och att naturvetenskapsprogrammet därför var ett självklart val:

[...] ja men natur är väl typ det jag tänkt längst, det har alltid gått ganska bra för mig i skolan och jag har haft ganska lätt för det. Så därför kändes det som att, varför skulle jag inte välja det typ.

För flera av ungdomarna som intervjuats stod valet mellan just teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet. Bland dem som i slutändan valde teknikprogrammet förklarar några att det berodde på särskilt intresse för till exempel IT och programmering eller för att undvika vissa ämnen som ingår i naturvetenskapsprogrammet. Bland de ungdomar som i stället valde bort teknikprogrammet för naturvetenskapsprogrammet uppges bland annat i intervjuerna att familjemedlemmar påverkat till viss del samt att programmet erbjuder mer möjligheter utanför teknikområdet. En av de intervjuade ungdomarna stod däremot mellan valet av estetiska programmet och naturvetenskapsprogrammet och valde till slut det sistnämnda med bland annat motiveringen att det håller många dörrar öppna:

Ett halvår innan var det lite det, men sedan en månad innan har jag nästan varit ganska klar på vad jag ville i och med jag nämnde att jag gillade, att jag gillar konst och kultur så innan dess var jag intresserad av teater och så vidare jag ville välja det estetiska programmet men sen med tiden när jag fick mer information om de liksom naturämnena och liksom lärde mig mer så det liksom nästan som en hel värld öppnade sig, alltså allt som har med naturämnena att göra. Så då valde jag naturprogram och så klart just att det är så pass brett inriktning och alla de flesta sa att då har du liksom ett bra liksom bra grund när du ska välja vidare till universitetet spelar ju roll [...]

5.5 Hur ungdomarna fick veta om Tekniksprånget

De intervjuade ungdomarna som deltagit i insatsen har tillfrågats hur de fick veta om möjligheten att praktisera hos en arbetsgivare via Tekniksprånget. De uppger att de framför allt fått veta om Tekniksprånget via utskick och/eller besök på gymnasieskolan. Kännedom om Tekniksprånget har de också fått genom att syskon, kompisar eller bekanta själva gjort praktiken, eller att en förälder till de intervjuade hört talas om Tekniksprånget.

När det gäller kännedom om och intresse för den specifika praktikplatsen uppger flera av de intervjuade att de har en tidigare koppling eller anknytning till sin praktikplats. Det kan exempelvis vara att arbetsgivaren är känd nationellt eller i det lokala geografiska området där ungdomarna är bosatta. Ibland har egna föräldrar eller vänner föräldrar arbetat hos arbetsgivaren. I vissa fall har

ungdomen egen erfarenhet av företaget, exempelvis via tidigare besök eller praktik under skoltiden. För någon har praktikplatsen varit relativt okänd innan.

Återkommande i intervjuerna uppger ungdomarna att det är viktigt att praktikplatsen låg nära där de själva var bosatta. Nästan alla av de intervjuade ungdomarna har praktiserat hos en arbetsgivare nära bostadsorten, även om det finns exempel bland de intervjuade där ungdomen flyttat för att delta i praktik via Tekniksprånget. Det finns samtidigt exempel bland de intervjuade där ungdomen fått flera praktikerbjudanden och valt en praktikplats som låg närmre bostadsorten, trots att praktikplatsen som valdes bort hade en verksamhet som stämde bättre överens med det egna intresseområdet. I ungdomarnas berättelser framgår också exempel på att de varit intresserade av att göra Tekniksprånget redan hösten 2020. Dessa uppger att det inte funnits några arbetsgivare som erbjuder praktik tillräckligt nära där de bor, eller att det varit få praktikplatser att söka. Dessa upplevelser har framför allt varit från ungdomar i mindre urbaniserade områden. Så här svarar en av de intervjuade på frågan om var denne ville göra sin praktik:

Alltså, uppe i norr så har vi inte så där jättemånga platser, utan anledningen också till att jag gjorde det först på våren och inte på hösten var väl att, under våren så fanns det väl inte eller ja, under hösten fanns det inte så mycket. Jag tror det närmsta som fanns var att göra det på [en arbetsgivare] [...] det är ju ändå en 13 mil däremellan så det är ju ingenting som man kan pendla så. Så att då sökte jag inte någonting under, inför hösten, för jag var också osäker på vad jag ville göra då, för det var innan jag ens hade tagit studenten. Då var jag så här, jag kanske börjar plugga eller någonting. Men sen under hösten så när just de här ansökningarna för Tekniksprånget öppnade så var jag inne och kikade och så såg jag just det här företaget som jag var på fanns. Det låg i [en stad] som är betydligt närmare som man ändå kan pendla till, och så var det ett företag som jag tyckte var, verkade intressant så att därför blev det ganska naturligt att jag sökte dit. Hade de inte, hade de inte kanske annonserat Tekniksprånget under våren hade jag kanske inte gjort det och det finns ju inte så många alls ställen där uppe att göra det.

Citatet ovan vittnar också om att utbudet av arbetsgivare har upplevts något bättre till våren 2021, vilket också återkommer i flera av de intervjuades berättelser. I något fall har den intervjuade uppgett att den sökt Tekniksprånget till hösten 2020 men inte erbjudits plats. Detta kan förstås mot bakgrund av att pandemin förändrade utbudet till just hösten 2020. Antalet sökande och antagna sökande var markant lägre till denna praktikomgång vilket redovisades i Tabell 1.

5.6 Ungdomarnas skäl att delta i Tekniksprånget

De intervjuade ungdomarna har tillfrågats om skälen till att söka och delta i Tekniksprånget och de beskriver det som ett sammanvägt val av flera faktorer. Eftersom de genomfört sin praktik på våren har de haft en lucka på minst ett halvår mellan gymnasiestudierna och praktiken via Tekniksprånget. Några av de intervjuade beskriver att de påbörjat högskolestudier hösten 2020, men av olika skäl avbrutit studierna första terminen. De uppger att de behövt hitta en ny sysselsättning och då har Tekniksprånget blivit en lösning. Några av de intervjuade berättar att de har planerat ett sabbatsår för arbete och då har

Tekniksprånget varit ett lockande alternativ till den reguljära arbetsmarknaden. I intervjuerna förekommer både exempel på att de intervjuade planerat att söka Tekniksprånget under sitt sabbatsår, och exempel på att de kommit på tanken att söka Tekniksprånget under hösten 2020.

I intervjuerna framgår att ett återkommande skäl till att ungdomarna sökt till Tekniksprångets praktik är möjligheten att få en inblick i ingenjörsyrket. De intervjuade upplever att ingenjörsyrket är diffust, på så vis att de inte har en tydlig bild om vad yrket innebär. De har ofta haft ett intresse för ingenjörsyrket före Tekniksprånget och hoppats att praktiken ska hjälpa dem i sitt val av utbildning och karriär. Så här resonerar en av de intervjuade kring praktikens betydelse för framtida studier och karriär som svar på frågan om vad som fick personen att söka till Tekniksprånget:

Ja men det var väl att jag var väl kanske lite osäker på vad exakt jag ville studera vidare och då kände jag att Tekniksprånget var klippt och skuret för en som är intresserad av ingenjörsyrket men vet inte riktigt vad det innebär och vad exakt man vill ta för väg liksom.

Flera av de intervjuade ungdomarna uppger också att Tekniksprånget har lockat som sysselsättning eftersom praktiken ger en åtråvärd chans att få prova ett kvalificerat jobb utan utbildning, vilket annars kan vara svårt att få. I följande citat blir det tydligt att det är just kombinationen av detta och att få insikt i vilken inriktning personen vill fortsätta med framöver när den söker högskolan:

Jag ville söka in på något som var lite mer så här naturvetenskapligt för jag tänkte vad jag ska plugga med, jag var inte säker exakt. Men det mer, jag trodde jag skulle söka in på något så här, teknik eller natur, och då var det ett bra alternativ, än att söka många andra jobb. För det är mycket så här, servicejobb och sånt som du kan söka in på om du inte har någon högre utbildning. Kunna få möjligheten att testa på och se vad jag gillar.

Ytterligare bidragande skäl att söka Tekniksprånget enligt flera intervjupersoner är att praktiken är betald. På så vis blir det ett attraktivt alternativ i valet mellan vanliga jobb och att praktisera i Tekniksprånget. Förutom att få en insikt i just ingenjörsyrket nämns också att få den mer generella erfarenheten av arbetslivet. Så här svarar en av de intervjuade på vad som gjorde att denne sökt till Tekniksprånget:

Ja det lät liksom trevligt att kunna ha en praktikplats och även kunna få en lön för det, tänkte jag då. Och det är ju säkert, sen var det just att, att man får inblick i ingenjörsyrket för jag har inte tänkt så mycket på det under gymnasiet men jag ville veta mer om det. Och även då att man får en erfarenhet av hur det är att låt oss säga jobba, men liksom vara på en arbetsplats och det är alltid trevligt att skriva något på Cv:t så att säga. Det är flera saker som spelar roll.

Ett annat skäl till att några av de intervjuade ungdomarna sökt och praktiserat hos en viss arbetsgivare är att denne har en intressant verksamhet som ligger nära deras eget intresseområde. Som tidigare beskrevs är det ofta ett sammanvägt ställningstagande, vilket ändå kan göra att andra faktorer, som exempelvis närhet till praktikplatsen, varit viktigare än att verksamheten är nära det egna intresseområdet. I intervjuerna framgår också att det upplevs som positivt att det finns ett organiserat praktikprogram av en organisation. Detta nämns åtminstone

av ett par av de intervjuade ungdomarna som en anledning till att de uppfattade Teknicsprånget som en attraktiv sysselsättning. Så här berättar en av de intervjuade när skälen till att söka Teknicsprånget och vad som var intressant med just den praktikplatsen diskuteras:

Nä men det var väl lite planen alltså, jag kände jag ville inte alltid stå i butikskassan under sabbatsåret jag ville testa på lite olika grejer och då var väl ändå planen att någon gång göra Teknicsprånget. [...] Det kändes liksom som ett bra program. [...] Ja jag tyckte det var en jättebra praktik av... dels så var det för att just det här företaget har varit med i Teknicsprånget nästan sen grunden tror jag. Så de är väldigt vana, de hade en väldigt bra struktur om vilka arbeten de kunde dela ut och sånt där.

5.7 Insatsens betydelse för intresset för teknik och naturvetenskap

De intervjuade ungdomarna har tillfrågats om vad deltagandet i Teknicsprånget betytt för deras intresse för teknik och naturvetenskap. Den övergripande betydelsen av deltagandet enligt ungdomarnas berättelser är att deras intresse för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket har stärkts. Utifrån de intervjuade ungdomarnas beskrivningar går det att förstå detta utifrån olika perspektiv. Genom att prova yrkeslivet på en specifik arbetsplats i branschen upplever ungdomarna sig få erfarenheter som konkretiserar och ger bättre förståelse för arbetslivet inom teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket. Praktiken upplevs också ha stärkt dem i deras val av utbildning och yrkeskarriär, framför allt genom att avdramatisera valet av utbildning. Dessutom upplevs praktiken stärkt deras självförtroende. Detta har i sin tur gjort det lättare att ta steget att söka till och fortsätta på en högskoleutbildning inom teknik och naturvetenskap. Nedan beskrivs dessa olika aspekter lite mer ingående.

Tydligare bild av branschen och ingenjörsvyrket

De intervjuade ungdomarna som deltagit i Teknicsprånget beskriver att insatsen hjälpt dem att få en bättre bild av vad ett arbete inom teknik, naturvetenskap eller ingenjörsvyrket kan innebära i praktiken. Som beskrevs tidigare var detta också ett skäl till att flera av de intervjuade ungdomarna ville delta i praktiken. Således verkar insatsen ha levt upp till de intervjuades förväntningar på att tydliggöra vad det innebär att verka inom branschen och ingenjörsvyrket. I följande citat exemplifieras praktikens betydelse i detta avseende. Resonemanget är ett svar på frågan om intresset för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket förändrats under praktiken och i så fall på vilket sätt:

Innan praktiken hade jag väl väldigt vag bild av vad just en ingenjör gjorde men efter praktiken har jag väl förstått att det är en väldigt bred yrkesroll där många, ja men variationsbredden är så enormt bred att vissa kan hålla på med 5G nät i gruva och vissa kan rita på hur man bygger ett hus och annat. Och vissa kan sitta bara framför datorer under hela sitt arbetsyrke. Så jag har väl fått mer inblick i hur det kan vara att jobba som ingenjör att det är så otroligt brett och intresset tycker jag även har ökat. När man verkligen får se hur det är att jobba så ökar det.

Så här svarar en av de intervjuade när den tillfrågas om Tekniksprånget påverkat intresset för att arbeta inom teknikbranschen:

... Tekniksprånget hjälpte väl egentligen att som, man hör ju, ja men i medier eller läser artiklar och sådant där, vad en ingenjör gör, men man får som ingen... man får som ändå ingen förståelse för det egentligen. Så jag tyckte att det hjälpte till att liksom förstå ungefär, alltså dom gör ju mycket olika grejor på en dag, men ungefär se hur en vecka för en ingenjör ser ut och förstå liksom mer vad en ingenjör's arbetsuppgift är.

En tydligare bild av branschen kan också ge bättre förutsättningar att tillgodogöra sig studierna på en fortsatt högskoleutbildning. Så här beskriver en av de intervjuade det i anslutning till ett resonemang om att praktiken gjort det tydligare vad ett jobb inom teknik och naturvetenskap kan innebära:

Du får lära dig mycket som du kan ta över till andra delar. Mycket av de råmaterial som vi arbetade med, pluggar jag nu... [...] ...vilket gör att jag har lite lättare att lära in mig saker just nu även om det är ett helt annat område. Så det har varit, det är intressant att se kopplingar och jag tror det är liksom, du får upplevelsen att kunna använda det även om du söker in på något annat.

I flera av de intervjuade ungdomarnas berättelser framkommer också att erfarenheten av praktiken utmanat deras föreställningar om vem som är och kan vara ingenjör. Intervjuerna rymmer olika beskrivningar av den stereotypiska bilden av en ingenjör. Gemensamt är uppfattningen att en ingenjör är en man i medelåldern, och i enskilda intervjuer tillkommer beskrivningar att han är vit eller sitter i ett snofsig kontor i Stockholm. En av de intervjuade beskriver det så här

Men jag blev ju glatt överraskad om man säger så [...] för man kan ju tycka att den stereotypiska ingenjören kan se lite tråkig ut eller vad man ska säga, stereotypisk vit man i 40-års åldern sitter framför datorn på kontoret. Lite den bilden man kanske har. Men man fick liksom en annan inblick i att, vad som kan vara. Det var väldigt kul och väldigt givande.

En annan av de intervjuade menar att denna breddade bild av ingenjörer, det vill säga vem som kan vara ingenjör och vem som passar in i branschen, i sig är ett huvudskäl till varför personen skulle rekommendera Tekniksprånget till andra:

Ja jag skulle absolut rekommendera Tekniksprånget. Och anledningen till det är väl liksom att kanske få folk mer uppmärksamma på vad ingenjörsyrket egentligen innebär. Man har väl kanske en bild av att det är stift, med mycket matematik med mycket liksom tråkiga gubbar i kontor som håller på med problem. Men det är verkligen inte så. Utan, man, om man går efter intresse så kan man alltid hitta något som är intressant att jobba med. Ur en teknisk synpunkt då.

Stärkt självförtroende i arbetslivet och branschen

En personlig vinst med att ha deltagit i Tekniksprångets praktik är enligt flera av de intervjuade också stärkt självförtroende, i livet och arbetslivet generellt och i branschen specifikt. Tillit, självständiga arbetsuppgifter, egna ansvarsområden samt bra stöd på arbetsplatsen framgår i intervjuerna som gynnsamt. Praktiken har på så vis stärkt de intervjuade ungdomarna att tro mer på sig själva. Intervjuerna tyder på att självförtroendet stärkts när det funnits ett bra stöd och tillgänglighet från de på arbetsplatsen för eventuell hjälp, även när arbetsuppgifterna varit komplexa. Det finns också exempel i intervjuerna på när avsaknaden av bra stöd

gjort att praktikanten upplevt att uppgifterna varit svåra och komplexa för en som saknar högskoleutbildning. Så här beskriver en tidigare praktikant hur dennes självförtroende stärktes av eget ansvar i en arbetssituation med uppmuntran, tillit och stöd:

Så att det har varit mycket ansvar. [...] jag tror jag växte väldigt mycket som person. Att innan har jag varit så här; nej inte ska jag, jag kan inte. Eller om, säg att man är en grupp och någon bara, vem tar tag i det här, då är jag alltid så här, om ingen annan kan så kan väl jag. Men nu är det lite mer som, det kan jag ta tag i och man tror lite mer på sig själv

I intervjuerna framgår också exempel på att erfarenheterna av praktiken kan stärka självförtroendet att en är välkommen in i branschen även som kvinna, när den stereotypiske uppfattningen om vem som är en ingenjör utmanas. Samme praktikant som i citatet ovan resonerar vidare kring betydelsen av att som kvinna få prova branschen:

Jo men att man har fått lite mer självkänsla, också det här med att det är... Ja men det är ett mansdominerat yrke ingenjörer. De har en till kvinna på avdelningen [...] ...och det var väl det kanske som jag var lite så här orolig för... [...]. Det kanske inte är just det här typiska kvinnojobbet. Och att det var väl lite så när man kom ut på avdelningen och så... En ung kvinna som ska arbeta tekniskt kanske inte såg så rätt ut i alla ögon liksom. Men det tyckte jag var bra att, ja det var liksom mina förväntningar blev helt nerkörda när jag kom dit, för de var jättejättesnälla och jättegoa och som ett gäng tonåringar brukar jag säga [skrattar]. Det är verkligen så, de skämtar och har sig, så det är kul. [...]. Det är så kul för att jag fullt förtroende för mina kollegor, så det är skönt och just det här att man klarar av det och att det inte är liksom ett, mansdominerat jobb eller att man på något sätt gör, någon annan gör det bättre än någon annan, utan det är bara att köra sitt race.

Stärkt utbildningsval och karriärval

Av intervjuerna framgår att praktiken har hjälpt ungdomar som redan är nyfikna och intresserade av teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket att hitta rätt inom branschen. Enligt flera har praktiken haft betydelse för ungdomarna i utbildningsvalet, utan att vara avgörande. Ungdomarna har ofta haft ett intresse för ingenjörsvyrket redan före praktiken, men också en osäkerhet relaterad till att de upplever att det yrket är diffust och med många valmöjligheter. Ungdomarna beskriver att praktiken har hjälpt dem dels genom att de fått en bättre känsla för vad som intresserar dem inom branschen, dels genom att avdramatisera valet av högskoloutbildning. Praktiken har också gett motivation att studera vidare, med ett konkretare mål i arbetslivet.

För det första beskrivs praktiken som betydelsefull eftersom den ger praktisk erfarenhet. Detta bidrar i sin tur till att kunna orientera sig i sitt specifika intresse inom branschen. Ungdomarna beskriver att de gick in i praktiken med ett dilemma inför kommande val av högskoleutbildning. Genom praktiken har dessa dilemman många gånger skingrats, de känner sig mer trygga och säkra på att teknik, naturvetenskap och ingenjörsvyrket är rätt för dem. I följande citat beskriver en av de intervjuade att en tidigare osäkerhet förändrats till ökad motivation och intresse för ingenjörsvyrket. Resonemanget följer av frågan på vilket sätt praktiken påverkat intresset för att fortsätta studera den civilingenjörsutbildning ungdomen bestämt sig för att söka till hösten 2022:

Jag har väl fått mer motivation tror jag. Innan så har ingenjör varit en grej som varit lite flummigt och just civilingenjör fem år där man pluggar rena kurser med bara matte eller teknikämnen för att inte riktigt veta vart man kommer hamna eller man får liksom inte ett rent, en ren plan för livet så som kanske läkare eller sjuksköterska, man har liksom ett visst antal val, medan civilingenjör är så brett. Så jag tror motivation till att teknik är någonting man vill satsa på och att problemlösning är kul. Att det inte bara är en magkänsla att jo men ingenjör kanske skulle passa mig, utan nu vet jag mer att det är ett praktiskt arbete och att det går att ge exempel på vad man gör liksom. Innan så när någon frågade sa jag, nä men typ problemlösning, man löser problem åt företag och sen själv visste man inte riktigt när man förklarade vad det innebar, utan man fick intala sig själv om att, jo men det är nog sådant jag tycker om eller lärde det. Så mer motivation och insikt i yrket.

Praktiken beskrivs också som en möjlighet att bli stärkt i sitt utbildningsval även för de som har ett intresse för en specifik utbildning redan före praktiken.

Följande citat tydliggör detta:

Jag hade redan funderingar på det när jag gick gymnasiet men kände ändå att jag ville jobba ett år och sen så under året jag jobbade så funderade jag mycket fram och tillbaka. Jag var ganska länge inne på civilingenjör men just vilken inriktning var jag osäker på. [...] som sagt var jag inställd på just den här utbildningen innan [praktiken] men jag tror att jag blev mer bestämd att det är just ett ingenjörsyrke jag vill jobba med. Och delvis så hjälpte det ju till. Men jag blev mer bestämd och förstod att det här vill jag jobba med.

Förutom de praktiska erfarenheterna ungdomarna får via de egna arbetssysslorna ger också mötet med kollegor en inblick i de yrkesroller de möter på arbetsplatsen. Praktiken ger en möjligheter att under en längre tid observera, ha formella intervjumöten samt naturliga möten och samtal med de som redan arbetar i branschen. Enbart att vistas på arbetsplatsen och observera yrkeslivet inom teknik och naturvetenskap har gjort att praktiken stärkt intresset för att fortsätta sitt yrkesliv inom teknik och naturvetenskap. Så här svarar en av de intervjuade på frågan om vilka erfarenheter på praktiken som bidrog till att förstärka intresset för teknik, naturvetenskap och ingenjörsyrket:

...att man fick se att ingenjörer jobbar verkligen för framtiden. Att de kanske jobbar lite i bakgrunden just nu, deras arbete kanske inte riktigt får utfall eller syns just nu. Men om fem tio år, det är först då som deras arbete syns. Så de ligger som lite före i arbetet och ska försöka förebygga och göra så att framtiden ser ljus ut.

Även i de formella intervjuerna med kollegor på arbetsplatsen, som IVA i form av organisatör av Tekniksprånget uppmuntrar, har ungdomarna funnit hjälp att komma fram till vilken utbildning de ska välja. Så här beskriver en av de intervjuade hur praktiken hjälpt i valet av den högskoleutbildning mot byggteknik som ungdomen nu påbörjat:

Det är just att jag fick mer konkreta exempel på hur man liksom jobbar som ingenjör i, och även då det fanns den avdelningen inom det fastighetsförvaltningen var, då projektledning så då projektledare som leder projekt och är på arbetsplatsen liksom. Så då genom att intervjua dem bland annat fick jag bättre insyn.

En bild som framkommer tydligt i intervjuerna är att praktiken i stor utsträckning upplevs ha avdramatiserat utbildningsvalet för de intervjuade ungdomarna. Det framgår att mötet med kollegorna på arbetsplatsen spelar stor roll här. Flera av de intervjuade ungdomarna beskriver att samtalen med kollegorna, som ju har

högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och naturvetenskap bakom sig, varit värdefulla för att avdramatisera valet av utbildning. Återigen uttrycker ungdomarna i allmänhet att de ofta har haft ett intresse för ingenjörsyrket redan före praktiken, men känt en osäkerhet kring framtida utbildningsval. Praktiken och mötet med andra i branschen har gjort dessa ungdomar klarare över vilken högskoleutbildning de vill söka, eller suddat ut den osäkerhet som fanns inför att välja fel. Ungdomarna beskriver medskick från samtalen med kollegorna på praktikplatsen. Ett medskick från kollegorna är att ingenjörsutbildningarna är breda vilket innebär att en specifik utbildningsinriktning inte låser dem till ett smalt område, eftersom det finns flera vägar att välja på efter genomförd ingenjörsutbildning. Ett annat medskick är att de ska välja efter sitt nuvarande intresse just eftersom de ändå kan nischas sig i ett senare tillfälle. Ett till medskick är att de kommer vara attraktiv arbetskraft oavsett vilken ingenjörsutbildning de väljer. Så här beskriver en av de intervjuade detta, som svar på frågan om praktiken levde upp till sina förväntningar:

De gav mig verkligen en inblick i verksamheten och vad de gjorde och lite olika saker som de gjorde, och sen så pratade jag väldigt mycket med olika typer av ingenjörer. För även om de är processingenjörer så kommer de från lite olika bakgrunder och det var lite så här, jag hade förväntningar på vad ska jag egentligen läsa för program det finns ju massor av civilingenjörsprogram, vilket ska jag välja för att liksom framtidssäkra det här jobbet...? Och när jag pratade med alla där som hade olika civilingenjörsprogram och en del hade högskoleingenjörsprogram också i ryggsäcken, och de sa bara att välj någonting, vilket program som helst, du kommer att vara civilingenjör i grunden och du kommer alltid att vara attraktiv på arbetsmarknaden. [...] Så ja det var jätteskönt att liksom, välj det som du tycker är kul.

Praktiken har också gett deltagare motivation att över huvud taget söka en högskoleutbildning. Det finns exempel i intervjuerna på ungdomar som uttryckt en större tveksamhet att studera vidare, och för dessa beskrivs praktiken ha stärkt motivationen att söka och genomföra en utbildning. Här beskrivs att praktiken gjort att de ser vinsten av att efter en genomförd högskoleutbildning kunna få ett attraktivt jobb i linje med sitt intresse inom teknik eller naturvetenskap, eller starkare ställning på arbetsmarknaden.

5.8 Tankar om utbildning, arbetsmarknad och framtiden

Ungdomarna som intervjuats har tillfrågats om hur de ser på utbildning, arbete och framtiden. Det övergripande intrycket av intervjuerna är att ungdomarna har en ganska tydlig inriktning vad gäller sin framtid, även om de själva uttrycker viss osäkerhet inför vad de vill arbeta med i framtiden.

Tekniksprånet har attraherat de intervjuade ungdomarna, som redan är inriktade mot en karriär mot teknik och naturvetenskap, men som av olika skäl ännu inte tagit steget att söka till högskolan. Praktiken har varit betydelsefull och beskrivs ha inspirerat flera av ungdomarna till att ta steget mot en högskoleutbildning. Om de inte redan påbörjat högskolestudier, har de planer på att göra det. När

intervjuerna genomfördes hade de flesta påbörjat högskolestudier mot teknik eller naturvetenskap. Några har fortsatt studieuppehåll men planerar att söka en högskoleutbildning i framtiden, och de berättar att de troligen kommer att söka en högskoleutbildning mot teknik eller naturvetenskap. Ingenjörsyrket är det som lockar mest som framtida karriärval bland de ungdomar vi intervjuat.

Bland de intervjuade ungdomarna uttrycks sammantaget både en säkerhet på vad de specifikt vill jobba med, och en osäkerhet på vad de vill arbeta med i framtiden. Det senare kan förstås mot bakgrund av att ungdomarna är i början av sina högskoleutbildningar, eller i ett skede där de fortfarande funderar på vad de vill söka för utbildning. De intervjuade ungdomarna resonerar på liknande sätt om sina val av högskoleutbildning som vid gymnasievalet. Det vill säga, det är viktigt att utbildningen är bred och håller flera dörrar öppna efter genomförd utbildning.

5.9 Intervjustudien: sammanfattning

Det övergripande resultatet från intervjustudien är att Tekniksprånget är en lyckad insats för att stärka intresset för teknik, naturvetenskap och ingenjörsyrket, bland ungdomar som i stort sett redan har siktet inställt på utbildning och karriär inom branschen. De intervjuade ungdomarna kan i stort beskrivas som en grupp med tydlig inriktning mot högskolestudier mot teknik och naturvetenskap och ingenjörsyrket. Intresset för teknik och naturvetenskap har framför allt väckts under grundskolans senare årskurser och gymnasieskolan. När undervisningen i de naturorienterade ämnena övergår till de enskilda ämnena verkar vara av betydelse för när intresset etablerar sig ytterligare.

De intervjuade uttrycker en säkerhet inför branschen, och en osäkerhet inför sin orientering inom branschen vid utbildnings- och karriärval. Bland de intervjuade finns en röd tråd av å ena sidan osäkerhet inför framtida karriärval och å andra sidan en önskan om att ha många möjligheter och hålla dem öppna. Detta tycks vara två olika sidor av samma mynt. Vid sidan om intresset för ämnena är detta huvudskälen till att de intervjuade valt teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet på gymnasiet. På så vis har de flest möjligheter när de i ett senare skede ska söka till högskolan, resonerar de. De intervjuade har antingen medvetet skjutit på högskolestudierna, som är planerade för framtiden, eller hoppat av en tidigare påbörjad utbildning. Bakom dessa erfarenheter uttrycks en osäkerhet om vad de ska välja för inriktning inom branschen. Hand i hand med osäkerhet om vad de ska specialisera sig mot, uttrycks en önskan om att läsa en högskoleutbildning som är bred med många möjligheter öppna. Det beskrivs också som ett starkt skäl till att en yrkeskarriär mot teknik, naturvetenskap och ingenjörsyrket lockar ungdomarna. Ungdomarna ser det som positivt att ingenjörsutbildningarna lever upp till önskemålen om en bred utbildning och många vägar öppna på en framtida arbetsmarknad. Den osäkerhet som ungdomarna uttrycker, är alltså framför allt osäkerhet inför vad de vill specifikt inom branschen, snarare än tveksamhet om branschen är rätt val för dem. En bred

utbildning och många möjligheter är alltså viktigt för hur ungdomarna resonerar och väljer både på gymnasie- och högskolenivå.

Insatsen beskrivs som betydelsefull för de intervjuade på flera sätt. Genom de erfarenheter de intervjuade får på sin praktik beskriver de att de fått en tydligare bild av branschen och ingenjörsyrket. Därigenom blir de också stärkta i sitt utbildnings- och karriärval. Praktiken har beskrivits som betydelsefull dels genom att bidra med en känsla för vad som intresserar dem mer, dels genom att avdramatisera valet av högskoleutbildning. Bland de intervjuade finns exempel på att praktiken hjälper dem att tillgodogöra sig nuvarande studier. Praktiken har också breddat bilden av vem som kan vara ingenjör, och därigenom kan de i högre utsträckning se sig själv arbeta inom branschen i framtiden. De intervjuade beskriver också att tillit, självständiga arbetsuppgifter, ansvar och bra stöd på arbetsplatsen varit gynnsamt för att stärka självförtroendet i arbetslivet och teknikbranschen.

6. Bilagor

6.1 Bilaga 1: Operationaliseringar i registerstudien

Kön har två kategorier; män och kvinnor.

Migrationsbakgrund har två kategorier; svensk bakgrund och utländsk bakgrund. Personer med svensk bakgrund är inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Personer med utländsk bakgrund är dels utrikes födda, dels inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Social bakgrund mäts i denna studie med två indikatorer; föräldrarnas högsta utbildningsnivå och föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet.

Uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå är indelad enligt koder i svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Här utgår vi från nivå-koder 0–6 på ensiffernivå och har kodat om till följande högsta utbildningsnivå. Grundskoleutbildning innebär koder 0–2 och högst förgymnasial/grundskoleutbildning om 9 år, Gymnasial utbildning innebär kod 3, Eftergymnasial utbildning innebär kod 4 och 5 och högst eftergymnasial utbildning två år eller längre, Forskarutbildning innebär kod 6. I de logistiska regressionerna har grundskoleutbildning hänförs Gymnasial utbildning som alltså i dessa analyser motsvarar kod 0-3.

För indelningen i *föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet* används Europeisk socioekonomisk gruppering (ESeG) som består av 9 huvudgrupper där 1-7 avser de i arbetskraften. Här används en av SCB rekommenderad aggregerad indelning av de i arbetskraften; 'high class'(1+2), 'middle class'(3+4), samt 'working class'(5+6+7). Medan de 7 huvudgrupperna har en svensk översättning, saknas en vedertagen översättning till svenska för den aggregerade indelningen. Vi har i denna studie valt att kalla kategorierna 'chefer och specialister', 'tjänstemän', samt 'arbetare'. Denna benämning är en förenkling, för en mer detaljerad förståelse se bilaga 6.2.

Även för uppgiften **ungdomar med föräldrar som har högskoleutbildning med inriktning mot teknik eller naturvetenskap** används huvudinriktning på 1-siffernivå (SUN). Huvudinriktningarna *teknik och tillverkning*, samt *naturvetenskap, matematik och data* har här summerats.

Med **tidigare gymnasieprogram** avses den utbildning dvs. gymnasieprogram eller anknytningsprogram (för elever som läste enligt Lpf-94) slutade på. Eftersom majoriteten i vårt datamaterial läst teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet används dessa två kategorier samt en tredje kategori 'övriga program'.

Urbaniseringsgrad utifrån bostadsort kategoriserar personerna utifrån deras folkbokföringsort. Här används SKR:s kommungruppsindelning vilken matchas på folkbokföringsorten. SKR:s kommungruppsindelning har bland annat tre huvudgrupper vilka vi här använt och kallar urbaniseringsgrad. De tre

huvudgrupperna är 'storstad och storstadsnära kommuner', 'större stad och kommun nära större stad', samt 'mindre städer, tätort och landsbygd'.

Studieresultat från gymnasieskolan mäts här med den genomsnittliga betygspoängen (GBP). GBP är summan av kursernas poäng viktade med betyg dividerat med totalpoäng för eleven. Det finns angivna vikter för betygsstegen i de två skalorna IG-MVG och A-F. Variabeln har klassindelats i fem klasser, utifrån fördelningen i datamaterialet (ungefär tjugo procent i respektive kategori).

6.2 Bilaga 2: ESeG, socioekonomisk tillhörighet

Här följer ett utdrag ur SCB:s dokumentation av Europeisk socioekonomisk gruppering (ESeG):

ESeG – Huvudgrupper samt undergrupper

ESeG	Klartext
	<i>I arbetskraften, anställda och egenföretagare</i>
1.0	Chefer
1.1	Egen företagare, Chefer
1.2	Egen företagare, Chefer
1.3	Chefer (anställda)
1.4	Chefer (anställda)
2.0	Specialister (anställda/egna företagare)
2.1	Specialister inom vetenskap, teknik, informations- och kommunikations teknologi (anställda/egna företagare)
2.2	Specialister inom hälso- och sjukvård (anställda/egna företagare)
2.3	Specialister inom finans- och organisationsförvaltning (anställda/egna företagare)
2.4	Specialister inom juridik, kultur och socialt arbete (anställda/egna företagare)
2.5	Anställda och egna företagare inom utbildning
3.0	Övriga anställda inom teknik, it, sjukvård, finansförvaltning, juridik, kultur, socialt arbete m.m.
3.1	Övriga anställda inom vetenskap, teknik, informations- och kommunikations teknologi
3.2	Övriga anställda inom hälso- och sjukvård
3.3	Övriga anställda inom finans- och organisationsförvaltning
3.4	Övriga anställda inom juridik, kultur och socialt arbete
3.5	Specialistofficerare (anställda)
4.0	Egna företagare
4.1	Egen företagare, Lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske
4.2	Egen företagare inom teknik, kontor, service, omsorg och handel
4.3	Egen företagare inom transport, hantverk m.fl.
5.0	Anställda inom handel, service, omsorg, administration m.m.
5.1	Administrativ personal (anställda)
5.2	Kundservice personal (anställda)
5.3	Yrkesutbildade inom handel, service och omsorg (anställda)
5.4	Bevakning och säkerhetspersonal (anställda)
6.0	Anställda inom bygg, industri, transport, hantverk m.m.
6.1	Bygg- och anläggningsarbetare (anställda)
6.2	Hantverkare inom livsmedel, trä och textil (anställda)
6.3	Hantverkare inom metall, mekanik, tryck, el och elektronik (anställda)
6.4	Process- och maskinoperatörer samt montörer (anställda)
6.5	Transport- och maskinförare (anställda)
7.0	Anställda inom jordbruk och övrig service näring
7.1	Handel- och servicepersonal (anställda)
7.2	Övrig servicepersonal (anställda)
7.3	Städare och hemservicepersonal (anställda)
7.4	Lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske (anställda)
	<i>Utanför arbetskraften</i>
8.0	Pensionärer
8.1	Pensionerade chefer
8.2	Pensionerade specialister (anställda/egna företagare)
8.3	Pensionerade anställda inom teknik, it, sjukvård, finansförvaltning, juridik, kultur, socialt arbete m.m.

- 8.4 Pensionerade egna företagare
- 8.5 Pensionerade anställda inom handel, service, omsorg, administration m.m.
- 8.6 Pensionerade anställda inom bygg, industri, transport, hantverk m.m.
- 8.7 Pensionerade anställda inom jordbruk och övrig servicenäring
- 9.0 Övriga utanför arbetskraften
- 9.1 Studerande
- 9.2 Personer med sjuk- och aktivitetsersättning
- 9.9 Utan för arbetskraften, ej klassificerade

Bilaga 3: Tabeller och diagram

Tabell 18. Deltagares ålder vid antagning till Teknicsprånget, deltagare 2012–2020. Antal och andel (%) inom parentes

Ålder när antagen till teknicsprånget	Antal (andel, %)
18 år eller yngre	98 (2)
19 år	2 542 (53)
20 år	1 885 (39)
21 år	252 (5)
22 år	13 (0)
Totalt	4 790 (100)

Tabell 19. Deltagares ålder vid antagning till Teknicsprånget i relation till hur många gånger de sökt till Teknicsprånget. Deltagare i Teknicsprånget 2012-2020. Antal och andel (%) inom parentes

Sökt	18 år	19 år	20 år	21 år	22 år	Totalt
1 ggr	98 (100)	2 479 (98)	1 300 (69)	178 (71)	10 (77)	4 065 (85)
2 ggr	0 (0)	61 (2)	571 (30)	62 (25)	3 (23)	697 (15)
3 ggr	0 (0)	2 (0)	14 (1)	11 (4)	0 (0)	27 (1)
4 ggr	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	1 (0)
Totalt	98 (100)	2 542 (100)	1 885 (100)	252 (100)	13 (100)	4 790 (100)

Tabell 20. Tidigare gymnasieprogram. Redovisning av bortfall på uppgift om tidigare gymnasieprogram. Ungdomar med uppgift redovisas Tabell 4, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell.

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	53	1,1	4 738	98,9	4 791	100
Övriga sökande	299	2,0	14 871	98,0	15 170	100
Övriga i målgruppen	4	0,0	162 607	100,0	162 611	100
Totalt	356	0,2	182 216	99,8	182 572	100

Tabell 21. Urbaniseringsgrad utifrån folkbokföringskommun. Redovisning av bortfall på uppgift om urbanisering enligt SKR:s kommungruppsindelning. Ungdomar med uppgift redovisas i Tabell 5, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell.

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	54	1,1	4 737	98,9	4 791	100

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Övriga sökande	302	2,0	14 868	98,0	15 170	100
Övriga i målgruppen	97	0,1	162 514	99,9	162 611	100
Totalt	453	0,2	182 119	99,8	182 572	100

Tabell 22. Migrationsbakgrund. Redovisning av bortfall på uppgift om migrationsbakgrund. Ungdomar med uppgift redovisas i 0, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell.

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	35	0,7	4 756	99,3	4 791	100
Övriga sökande	169	1,1	15 001	98,9	15 170	100
Övriga i målgruppen	11	0,0	162 600	100,0	162 611	100
Totalt	215	0,1	182 357	99,9	182 572	100

Tabell 23. Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Redovisning av bortfall på uppgift om föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Ungdomar med uppgift redovisas i Tabell 9, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell.

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	90	1,9	4 701	98,1	4 791	100
Övriga sökande	537	3,5	14 633	96,5	15 170	100
Övriga i målgruppen	2 574	1,6	160 037	98,4	162 611	100
Totalt	3 201	1,8	179 371	98,2	182 572	100

Tabell 24. Föräldrar med angiven utbildningsinriktning på föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Redovisning av bortfall på uppgift om utbildningsinriktning för föräldrarna. Ungdomar med uppgift redovisas i Tabell 10, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	68	1,4	4 723	98,6	4 791	100
Övriga sökande	372	2,5	14 798	97,5	15 170	100
Övriga i målgruppen	2 056	1,3	160 555	98,7	162 611	100
Totalt	2 496	1,4	180 076	98,6	182 572	100

Tabell 25. Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet. Redovisning av bortfall på uppgift om föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Ungdomar med uppgift redovisas i Tabell 11, och ungdomar utan uppgift utgör bortfall i samma tabell.

	Utan uppgift		Med uppgift		Totalt	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Deltagare	309	6,4	4 482	93,6	4 791	100
Sökt, inte antagna	1 542	10,2	13 628	89,8	15 170	100
Övriga i målgruppen	16 612	10,2	145 999	89,8	162 611	100
Totalt	18 463	10,1	164 109	89,9	182 572	100

Tabell 26. Antal ungdomar (n) som inkluderas i den logistiska regressionen över sannolikheten att ha sökt tekniksprånget, redovisad i Tabell 12. Ungdomar i målgruppen, avgångselever 2012–2019.

	Antal (n)
Kön	159 203
Kvinna (ref)	63 497
Man	95 706
Migrationsbakgrund.	159 203
Utländsk bakgrund (ref)	36 599
Svensk bakgrund	122 597
Ingen uppgift (ej redovisa/analysera)	7
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå	159 203
Gymnasial utbildning (ref)	42 060
Eftergymnasial	105 496
Forskarutbildning	9 446
Ingen uppgift	2 201
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet	159 203
Arbetare (ref)	31 396
Tjänstemän	22 774
Chefer och specialister	88 793
Ingen uppgift	16 240
Tidigare gymnasieprogram	159 203
Naturvetenskapsprogrammet (ref)	102 275
Teknikprogrammet	56 928
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun	159 203
Mindre städer, tätort och landsbygd (ref)	35 902
Större stad och kommun nära större stad	60 358

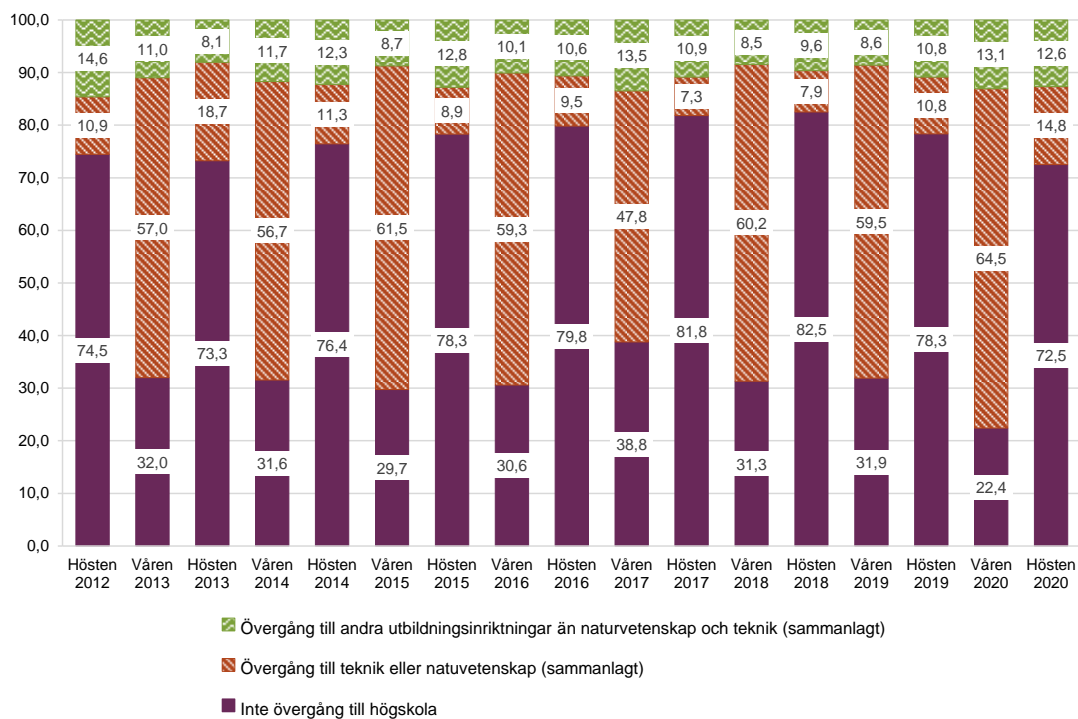
Storstad och storstadsnära kommun	62 864
Info saknas (ej redovisas/analyseras)	79
Studieresultat gymnasieskolan, GBP	159 203
0 - 12,8	32 490
12,8 - 14,6	32 218
14,6 - 16,2	32 172
16,2 - 17,9	30 963
19,9 - 20,0	31 360

Tabell 27. Antal ungdomar (n) som inkluderas i den logistiska regressionen över sannolikheten att ha antagits till Teknicsprånget, redovisad i Tabell 13. Sökande till Teknicsprånget, 2012–2020.

	Antal (n)
Kön	19 607
Man (ref)	11 718
Kvinna (1)	7 889
Migrationsbakgrund	19 607
Utländsk bakgrund (ref)	3 258
Svensk bakgrund	16 348
Ingen uppgift (ej redovisa/analysera)	1
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå	19 607
Grundskole- eller gymnasial utbildning (ref)	3 341
Eftergymnasial	14 354
Forskarutbildning	1 637
Ingen uppgift	275
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet	19 607
Arbetare (ref)	2 585
Tjänstemän	2 571
Chefer och specialister	12 953
Ingen uppgift	1 498
Tidigare gymnasieprogram	19 607
Naturvetenskapsprogrammet (ref)	12 178
Teknikprogrammet	7 085
Övriga gymnasieprogram	344
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun	19 607
Storstad och storstadsnära kommun (ref)	9 193

Större stad och kommun nära större stad	7 069
Mindre städer, tätort och landsbygd	3 341
Ingen uppgift	4
Studieresultat gymnasieskolan, GBP	19 607
0 - 12,8	2 227
12,8 - 14,6	3 275
14,6 - 16,2	4 082
16,2 - 17,9	4 547
19,9 - 20,0	5 476

Diagram 4. Övergång till högskola för deltagare i Tekniksprånget, en termin efter deras deltagande i praktikomgången. Andel (procent) som gjort och inte gjort övergång till högskola, redovisat per praktikomgång

Tabell 28. Antal ungdomar (n) som inkluderas i de logistiska regressionerna över sannolikheten att ha gjort en övergång till högskoleutbildningar med inriktning mot teknik och tillverkning, eller naturvetenskap, matematik och data inom 2 år efter avslutad gymnasieskola, redovisad i Tabell 17.

	Alla	Övriga i målgruppen	Övriga sökande	Deltagare
	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)
Jämförelsegrupper	138 036	---	---	---
Övriga i målgruppen (ref)	122 848	---	---	---

	Alla	Övriga i målgruppen	Övriga sökande	Deltagare
	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)
Övriga sökande	11 174	---	---	---
Deltagare	4 014	---	---	---
Kön	138 036	122 848	11 174	4 014
Kvinna (ref)	55 227	49 235	3 975	2 017
Man	82 809	73 613	7 199	1 997
Migrationsbakgrund	138 036	122 848	11 174	4 014
Svensk bakgrund (ref)	107 013	94 288	9 096	3 629
Utländsk bakgrund	31 015	28 553	2 077	385
Ingen uppgift	8	7	1	0
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå	138 036	122 848	11 174	4 014
Gymnasial utbildning (ref)	36 819	34 084	2 186	549
Eftergymnasial	91 330	80 283	7 988	3 059
Forskarutbildning	8 064	6 844	836	384
Ingen uppgift	1 823	1 637	164	22
Föräldrarnas socioekonomiska tillhörighet	138 036	122 848	11 174	4 014
Arbetare (ref)	27 068	24 996	1 679	393
Tjänstemän	20 042	18 003	1 516	523
Chefer och specialister	76 127	66 307	6 948	2 872
Ingen uppgift	14 799	13 542	1 031	226
Tidigare gymnasieprogram	138 036	122 848	11 174	4 014
Naturvetenskapsprogrammet (ref)	89 377	79 849	6 964	2 564
Teknikprogrammet	48 323	42 973	3 990	1 360
Övriga gymnasieprogram	336	26	220	90
Urbaniseringsgrad, folkbokföringskommun	138 036	122 848	11 174	4 014
Storstad och storstadsnära kommun (ref)	54 217	47 318	5 147	1 752
Större stad och kommun nära större stad	52 331	46 774	4 079	1 478
Mindre städer, tätort och landsbygd (ref)	31 425	28 696	1 945	784
Uppgift saknas	63	60	3	0
Studieresultat gymnasieskolan, GBP	138 036	122 848	11 174	4 014
0 - 12,8	28 548	26 759	1 601	188
12,8 - 14,6	28 075	25 478	2 177	420

	Alla	Övriga i målgruppen	Övriga sökande	Deltagare
	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)	Antal (n)
14,6 - 16,2	27 801	24 591	2 439	771
16,2 - 17,9	26 720	23 186	2 502	1 032
19,9 - 20,0	26 892	22 834	2 455	1 603

6.3 Bilaga 4: Intervjuguide

Inledande frågor

- Berätta gärna om dig själv. Vad heter du? Hur gammal är du? Intressen?
- Vad gick du för gymnasieprogram?
- Vad var viktigast när du valde gymnasieprogram?
- Var det svårt att välja gymnasieprogram?
- Gick du det program som du i första hand ville gå?
- Vad var ditt favoritämne i grundskolan? I gymnasiet?
- Är du intresserad av teknik och naturvetenskap? Berätta mer, vad lockar dig i det/på vilket sätt är du intresserad av...?
- Har du fritidsintressen där teknik och naturvetenskap är centralt?
- Minns du hur ditt intresse för teknik och naturvetenskap väcktes? När?

Deltagandet i Tekniskprånget

- När slutade du gymnasieskolan? Gjorde du något emellan dina gymnasiestudier och innan du deltog i tekniskprånget?
- Hur fick du veta om Tekniskprånget?
- Vad fick dig att söka Tekniskprånget? Vad var skälen? Vad lockade/drog?
- Var ville du praktisera? Fick du plats på det företag du önskade i första hand?
- Vad lockade med den praktiken? Varför där? Hade du hört om den innan?
- Var praktiserade du? Är det nära ditt hem? Pendlade du?
- Vad fick du göra? Gillade du dina arbetsuppgifter?
- Var det fler praktikanter från Tekniskprånget på samma arbetsplats?
- Hade du några särskilda förväntningar på praktiken? Blev det så som du hade förväntat dig?
- Har ditt intresse för teknik, naturvetenskap och ingenjörsvärdet förändrats under praktiken? I så fall, på vilket sätt?
- Har du haft kontakt med arbetsplatsen efter praktiken? Tex sommarjobb?

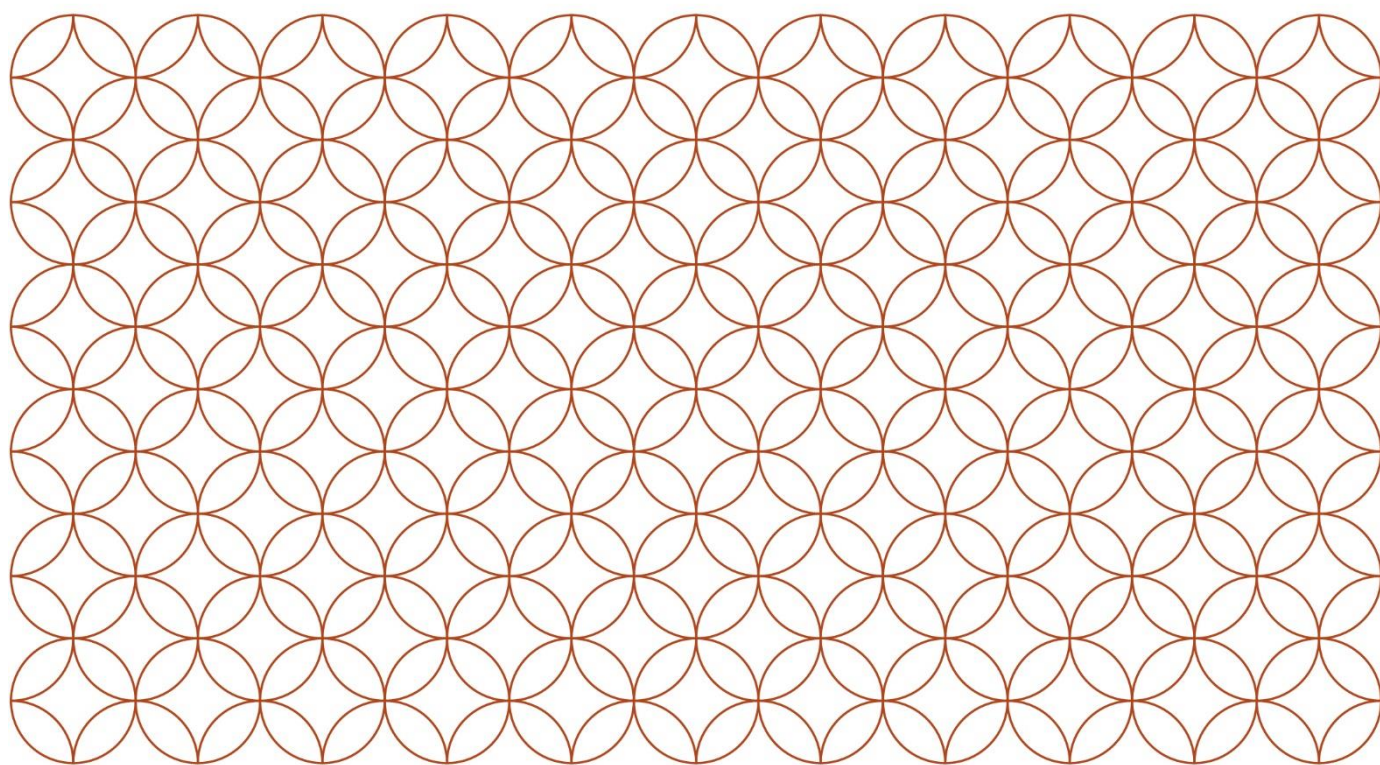
Ungdomarnas intressen vad gäller utbildning och karriär

- Vad skulle du vilja jobba med? Yrke? Bransch?
- Tror du att du i framtiden vill jobba med teknik, naturvetenskap och/eller ingenjörsvärdet? När väcktes det intresset? Var tror du att ditt intresse kommer ifrån?

- Har du tänkt söka till högskolan framöver? Vad vill du läsa för ämne/utbildning?
- Tror du att du vill läsa en högskoleutbildning med inriktning mot teknik och naturvetenskap? Vill du läsa till ingenjörsyrket? När kom du fram till att du ville det? Före du deltog i tekniksprånget?
- Läser du redan nu på högskolan? Vad läser du för ämne/utbildning? Varför valde du denna utbildning? Var det ditt förstahandsval?
- Upplever du att Teknicsprånget påverkat ditt intresse för att studera en utbildning mot teknik, naturvetenskap? Ingenjörsyrket? På vilket sätt? Berätta...
- Upplever du att Teknicsprånget påverkat ditt intresse för att arbeta inom teknikbranschen? Naturvetenskap? Ingenjörsyrket? På vilket sätt? Berätta...

Avslutande frågor/uppfattningar om Teknicsprånget

- Skulle du rekommendera teknicsprånget till andra? Varför?
- Något som funkar särskilt bra med praktiken? Dåligt? Kan utvecklas?
- Har du något du vill lägga till som vi inte pratat om innan?

Skolverket

www.skolverket.se